

РЕШЕНИЕ

№ 2934

гр. София, 29.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 21.02.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **7187** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство по делото е по реда на чл.203 и следващите от АПК.

Делото е образувано по повод дадените указания в Решение № 8609/15.07.2012 г. по адм.д. 7051/2017 г. на ВАС, с което е отменено Решение № 2397/10.04.2017 г. по адм.д. 2673/2016 г. на АССГ и делото върнато за ново разглеждане от друг състав на съда на предявеният от ищеца Д. С. П. с ЕГН [ЕГН] и с адрес за кореспонденция в [населено място], иск против БНБ на правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, с искане за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 6 113,69 лв. - след допуснато изменение на иска в о.с.з. от 09.02.2017 г., представляващи разликата между размера на законната лихва за забавено изплащане на депозит, притежаван от ищеца в К. и начислената от банката лихва в намален размер, определен по решението на УС на БНБ от 30.06.2014 г. и за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. върху размера на гарантираното вземане на ищеца от 140 878,54 лева.

В решението на касационната инстанция са дадени следните указания, задължителни за настоящия съд при разглеждането на делото:

Съдът да съобрази разпоредбите на чл.1, пар.3, подточка i) ал.2 Директива 94/19, както и срокът по чл.10, параграф 1 от същата, относно сроковете за установяване на „неналичен депозит“ в кредитна институция от компетентният орган и срокът за изплащане на гарантирания размер на депозитите от ФГВБ,

съображенията във връзка с условията за установяване на неналичен депозит по т.49-51 от решението по делото К., С- 571/16 на СЕС. Също в решението на ВАС е посочено, че за държавата е възникнало парично задължение, което не било изпълнено в срока, предвиден по директивата. При неизпълнение на парично задължение, на основание чл.86, ЗЗД се дължи лихва, в този смисъл БНБ дължи обезщетение за периода на забава, като П. е следвало да има реален достъп до депозита си за периода от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г.

□ Също касационната инстанция е посочила, че при новото разглеждане следвало да се прецени размера на дължимите лихви, като се приспадат начислените договорни лихви по депозитите. Пред съда е била представена справка на лист 108 от делото за лихвите, прибавени към главниците, както и възнаградителните лихви за периода от 30.06.2014 г. до 06.11.2014 г. Тъй като съставът не разполагал със специални знания, следвало да се назначи съдебно-икономическа експертиза със задача за отговор на този въпрос.

Ищецът пред съда в ход по същество и в писмена защита поддържа, че съгласно мотивите на решението на ВАС, БНБ дължи обезщетение за периода на забавата от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. и следвало да се прецени размера на дължимите лихви, като се приспадат начислените лихви по депозитите за същия период. Ищецът посочва, че по същество договорните лихви представлявали възнаградителни лихви, дължими от К. затова, че определена парична сума ѝ е предоставена за ползване за определен период от време и имали характер на граждански плод от капитала. Договорната лихва била начислена върху вземането на ищеца от К., а законната се начислявала върху размера на вземането като обезщетение от държавата. Първата имала възнаградителен характер, а втората - санкционен. Счита, че експертизата по делото била компетентно изготвена, и в тази връзка размерът на обезщетението върху сумата от двата депозита на ищеца за периода от 26.07.2014 г. - 05.11.2014 г. е 2883,87 лева. Изтъква, че исковата молба била предявена на 15.03.2016 г., като иска от съда към размера на обезщетението да бъде присъдена и законна лихва, считано от датата на исковата молба. Оспорва направеното от ответника искане за присъждането на разноси, ищецът се позовава на чл.10, ал.4 ЗОДОВ и пар. 6 ПЗР на ЗОДОВ, като счита, че не дължи разноси.

В заключение, ищецът иска от съда да му присъди сумата от 2 883,87 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди в размер на законната лихва за забава върху размера на гарантираните влогове за периода 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г., ведно със законната лихва върху претендираното обезщетение, считано от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на посочената сума. Ответникът - БНБ чрез адв. В., в становище по делото, в ход по същество и в писмена защита, претендира неоснователност на иска, в това число по искането в писмената защита за присъждането на законната лихва върху иска за вреди. Счита, че се касае за нова акцесорна претенция, която било недопустимо да се въвежда с писмена защита по делото. По арг. от чл.214, ал.1 ГПК вр. чл.144 АПК в първото съдебно заседание ищецът можел да измени основанията на своя иск, ако с оглед защитата на ответника съдът прецени това за уместно. В случая ищецът е изменил както основанията, така и петитума на иска, тъй като твърди настъпило ново увреждане - натрупана законна лихва в нов период - след подаване на исковата молба. Пзовава се на съдебна практика - Решение № 26/07.09.2010 г. по т.д. 397/2009 г. на ВКС, II ТО по чл.290 ГПК, за аргумента, че прибавянето на нов период към

първоначално заявления в исковата молба е недопустимо. Поради това счита и недопустимо съдът да се произнесе по такъв иск.

Също ответникът поддържа изложените с отговора на исковата молба становища, като се позовава на задължителното тълкуване на Директива 94/19/ЕО от СЕС - с решенията по преюдициални дела С-571/16 и С-501/18. Претендира, че само на основание отговорът по т.1 от решението по делото С-501/18, искът следва да бъде отхвърлен. Излага и доводи, които в обобщение се свеждат до следното:

□ Към 20.06.2014г. БНБ не е компетентен орган, оправомощен да издаде акт за неналичност на депозити. Според Директивата 94/19/ЕО, изменена с Директива 2014/49/ЕС, неналичността на депозитите се установявала от компетентните органи, но във втората било посочено, че тези органи се определяли от държавата-членка. От принципа за законоустановеност на правомощията на административните органи счита, че след 12 юни 2014 г. е съществувала проблемна нормативна ситуация и било необходимо изрично овластяване за такова правомощие, позовава се на възможността за оспорване на решение без изрично нормативно овластяване, в който смисъл счита са правните съображения по т. 111 и т.112 от заключението на генералният адвокат С. S.-Vorbova от 17 септември 2020 г. по преюдициално дело С-501/1 на СЕС ,както и от т. 93 и 95 от решението по същото дело на СЕС.

□ Позовава се обявената с решението по дело С-501/2018, за невалидна Препоръка ЕВА/РЕС/2Q14/02 на Европейския банков орган от 17 октомври 2014 г. към БНБ и ФГВБ относно необходимите действия за спазване на Директива 94/19/ЕО, доколкото приравнява решението на БНБ да постави К. под специален надзор и да преустанови изпълнението на задълженията ѝ, на установяване на неналичността на депозитите по смисъла на чл.1, т.3, б. i) от Директива 94/19/ЕО. изм. с Директива 2009/14/ЕО. Поради транспонирането на двете директиви със Закона за гарантиране на влоговете в банките, в сила до 14.08.2015 г., само при отнемане на лиценза на търговска банка - чл.23, ал.1 ЗГВБ (отм.), и който акт БНБ била овластена да издаде - чл.36, ал.2 ЗКИ, можело да се задейства ФГВБ. Със законодателни промени на ЗБНБ и ЗКИ с ДВ, бр. 62/2015 г., в сила от 14.08.2015 г., БНБ била оправомощена изрично да установява неналичност на депозити - чл.36, ал.1, т.7 ЗКИ във вр. с чл.20, ал.1, т.2 от новия Закон за гарантиране на влоговете в банките, който транспонира Директива 2014/49/ЕС. в сила от 14.08.2015 г. По аргумент от противното, през процесния период на 2014 г. БНБ не е имала материална компетентност да установи неналичност на влоговете в К. по смисъла на чл.1, пар.3, б.и) от Директивата, тъй като законодателят не би приел цитираните разпоредби през 2015г.

□ Решение № 73/20.06.2014 г. на БНБ за поставянето на К. под специален надзор на основание чл.115, ал.2, т.2 и 3 ЗКИ, влязло в сила, имало за цел оздравяване на банката. Тази цел била различна от акта по чл.1, пар.3, б.) и чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО, който следвало да съдържа констатация за несъществуването на „близка перспектива“ за възстановяване на банката, понятието за „неналичен депозит“ не било въведено в националното право. Поради това изводът, че при наличието на обстоятелствата по чл.115, ал.2 т.2 и 3 ЗКИ, БНБ е била длъжна да постанови и неналичност на влоговете, пряко противоречал на т.100 от Решението по дело С-501/18 на СЕС, относно дискреционната преценка на несъществуването на „близка перспектива“.

□ Анализът на Решението по дело С-571/16 – т.101 и т. 99, също не се съдържали аргументи по въпроса дали именно БНБ е органът, който е овластен да вземе решение

за неналичност на влоговете. Искането за тълкуване до Съда на ЕС дали чл.1, параграф 3, б.и) от Директивата имал директна приложимост, сочел, че не очевидно не било достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, нито че тази норма е достатъчно ясна и недвусмислена, за да ангажира отговорността на БНБ. Установяването на неналичност на депозити в банка следвало да се извърши с изричен правен акт на съответния компетентен орган и не може да се извежда или презюмира от други актове (т.т. 73, 76-78 от Решението по дело С-571/16).

□ Неиздаването на административен акт съставлявало правно бездействие - мълчалив отказ, който подлежи на обжалване по реда чл.149, ал.2 АПК и чиято отмяна е абсолютна предпоставка на иска за вреди съгласно чл.204, ал.1 АПК, в която връзка се позовава на отговора на въпрос 5 от Решението по дело С-501/18 СЕС, където се приема допустимост на подобно изискване.

□ Претендираната от ищеца невъзможност да ползва влога си, била вследствие на влязлото в сила Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ за поставяне на К. под специален надзор, с което е постановена мярка спиране на извършване на плащания. Вреди от този влязъл в сила административен акт не могат да се търсят, тъй като посоченото решение съставлявало законосъобразен и стабилен административен акт. По т. 110 от Решението по дело С-501/18, с оглед преценката на лице ли непропорционална и нетърпима намеса, която засяга самото съдържание на правото на собственост на ищеца, СЕС, дава насоки за тази преценка: процесните надзорни мерки са имали ограничен времеви обхват; през въпросния период са били начислявани съгласно националното законодателство договорни лихви върху паричните задължения, чието изпълнение е спряно; гарантираният размер на депозитите в К. е бил изплатен на ищцата в главното производство посредством ФГВБ; вземанията за депозитите и над гарантирания размер подлежат на удовлетворяване по реда на образуваното срещу тази банка производство по несъстоятелност. Предвид тези критерии, други по-малко обременителни мерки не биха позволили постигането на същите резултати, поради което процесните мерки представляват допустимо ограничение на упражняването на правото на собственост. По арг. от т.108 от Решението по дело С-501/18 СЕС, счита, че нямало нарушение и на чл.1 от Протокол 1 към Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ), БНБ не е лишила ищецът от право на собственост върху влога, тъй като е продължавал да има вземане към К. и да получава доходност от него.

След като нямало противоправно бездействие от страна на БНБ, не можело да се поставя въпросът за претърпени от вложителите вреди, които трябва да се обезщетят под формата на закъснителна лихва. Позовава се на практика на СЕС - Решение по дело С-481/07 P, SELEXSistemi Integrati S.; Решение по дело С-243/05, т.27 и др., относно задължението на ищеца да докаже претърпените вреди. В решението по дело С-501/18 СЕС указвал, че ищецът следва да докаже наличието на действителна и сигурна вреда към момента на предявяване на иска, вложителите не можели да търсят вреди за неупражнен надзор от централната банка. Искането за присъждане на обезщетение се свеждало до забавено парично задължение по чл.86, ал. 1 ЗЗД в размер на законната лихва от деня на забавата, но БНБ не е длъжник и не е страна в облигационното правоотношение по влога. Длъжник по влоговете е К., а задължен за изплащане на гарантираните влогове е ФГВБ, нямало правна логика вредата да е по чл.86. ал.1 ЗЗД.

Счита, че претендираните вреди са на основание деликт, а не на основание договор,

което изисквало вредите да бъдат доказани. Законната лихва не може да се прилага автоматично на основание чл.86 ЗЗД, в случая няма забава, няма договорен ден за изпълнение, нито вредите се претендират по договорно правоотношение. Лихвата за забава е акцесорно задължение, което винаги е свързано и произтича от наличие на главно задължение на същия длъжник, което не е изпълнено в срок и за което е отправена надлежна покана за плащане. В случая по отношение на БНБ не бил налице нито един от тези елементи.

Нямало твърдения за реална вреда, претърпяна от ищеца, а само предполагаема вреда, която произволно се оразмерява чрез законната лихва. За такава предполагаема вреда обаче няма установена в закон презумпция и поради това становището на ищеца за дължимост на обезщетение за вреди, определено чрез размера на законната лихва за забава, счита за напълно необосновано и неоснователно.

Ищецът нито претърпял загуба в размер на законната лихва за забава, нито имало данни имуществото му да е намаляло, нито се е увеличил пасивът му. През целият период на специален надзор над К. до отнемането на лиценза ѝ на 06.11.2014 г. банката е начислявала възнаградителна лихва върху пълния размер на влога -чл.119, ал.5 (отм.) ЗКИ. С изплащане на гарантирания размер от 196 000 лв. е изплатена част от главницата по влога и част от начислената върху нея възнаградителна лихва до 06.11.2014 г. Ако има горница над изплатения гарантиран размер, за него ищецът има вземане, което служебно е включено в списъка на приетите вземания в производството по несъстоятелност на К. - видно от обявления по партидата на К. в Търговския регистър Списък на приетите от синдика вземания на кредиторите, приет като доказателство по делото. Това вземане на никога не е напускало патримониума на ищецът.

Ищецът не сочел пропуснати ползи в претендирания размер, не е твърдял да е имал сигурна възможност да увеличи имуществото си с размера на законната лихва за забава, която възможност трябвало да установи по безспорен начин, не е посочил източник на печалба, от който през процесния период да е било сигурно, че ще увеличи имуществото си с повече от 10 % върху сумата по влога в К., както изисквало Тълкувателно решение № 3/2012 г. на ВКС/. Дори ищецът да е вложил парите си в друга банка, той категорично нямало да получава възнаградителна лихва в размер от 10 %, никоя банка не предлагала такъв лихвен процент по депозити, тези лихви били съизмерими, с Решение № 82/30.06.2014 г. БНБ е намалила лихвите, начислявани от К. по влоговете за периода на особен надзор, именно до средните за страната за онзи период. Средната за страната лихва, начислявана от банките по депозити в процесния период, е обективният измерител на стойността на твърдяната вреда, тъй като ищецът не е имал възможност да получава по-голяма лихва в никоя друга банка.

Ищецът не е отправил искане нито ФГВБ, нито К., да му заплати сумата по влога, като и в този случай, на него не би му се дължала законна лихва за забава. При упражнено правомощие по чл.116, ал.2, т.2 ЗКИ за спирането на изпълнението на задълженията на банката, К. не може да бъде в забава за изпълнение на нейни парични задължения, идентично съгласно чл.24, ал.2 ЗГВБ (отм.), действащ в процесния период, Фондът не дължи законна лихва върху гарантирания размер на депозитите. От посоченото извежда, че такава отговорност за забава не може да носи и БНБ.

Отговорът на въпрос 1 в Решението по дело С-501/18, напълно изключва приложението на законната лихва като измерител на твърдените вреди. Позовава се на

съдебна практика на ВКС - задължението за лихва по чл.86, ал.1 ЗЗД възниквало само при поискване (така Решение № 211/26.01.2017 г. по гр.д.№ 958/2016 г., на ВКС, 111 ГО, Решение № 111/27.10.2009 г. по т.д. 2/2 296/2009 г., на ВКС, I ТО). Не се правело възражение, че поканата за изплащане на гарантирания размер на депозита представлявала условие за установяване на неналичност.

Ответникът претендира, че няма нарушение на чл.1 на Протокол 1 към Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ). Ищецът нямам притежания върху движими вещи и не е бил лишен от правото мирно да ползва собствеността си върху парични притежания, тъй като съобразно чл.421, ал.1 от Търговския закон („ТЗ“) банката дължи паричната сума на влогодателя в същата валута и размер, както и уговорената лихва. Вложителят има вземане към банката въз основа на сключения договор между тях, а не вещно право на ползване на движима вещ. Затова и договорът за паричен влог е уреден в отделна разпоредба (чл.421 ТЗ) спрямо обикновения влог, чиято уредба е в предходния чл.420 ТЗ. Така и съгласно дефиницията на чл.1, пар.1 от Директива 94/19 депозит е „кредитно салдо, което се получава в резултат на средства, оставени по сметка или от временни положения, произтичащи от обичайни банкови сделки, и което дадена кредитна институция трябва да изплати, (...)“, както и всеки дълг“.Тази правна уредба показвала недвусмислено, че депозитът е вземане, което вложителят има към банката въз основа на облигационно отношение.

Целите на Директивата за гарантирането на депозитите, според СЕС, са едновременно да защитят вложителите и да се осигури стабилността на банковата система, като се избегнат масовите изтегляния не само от кредитни институции в затруднение, но и от стабилни такива, след загуба на общественото доверие в стабилността на банковата система - Решение по *Съединени дела C-688/16 и C- 109/16, Anisimovene*, т.83, каквото положение неминуемо е щяло да възникне при непредприемане на процесните надзорни мерки, Решение по *Дело C-44/79, Hauer, т.19*).

От Решението по *Дело C-265/87 Schraeder HS Kraftfutter G.&Co. KG*, т.15, извежда, че правото на собственост като принцип на правото на Общността, не представлява неограничено предимство, а трябва да се разглежда в светлината на социалната функция на дейностите, защитени с него. Ограничаването е било в обществен интерес, по-конкретно в интерес на стабилността на банковата система в страната като цяло.

Изтъква приетото по т.114 от Решението на СЕС по дело C-571/16 - обстоятелството, че депозитът на ищеца е бил олихвяван и изплатен, ведно с дохода от лихви, има съществено значение и следва да бъде взет под внимание при преценката за наличие или липса на вреда, като в конкретния случай показва, че твърдяната вреда не е настъпила. Ищецът е получавал доходност по договора си с банката и в този смисъл не е претърпял вреда, вложената главница е била олихвявана през целия период на специален надзор. Разпоредбата на чл.119. ал.5 ЗКИ (отм.) счита за специална по отношение на чл. 86 ЗЗД.

На 06.11.2014 г. към главницата по сметката на ищеца са прибавени лихви в размерите, посочени в *писмо от К.* по делото. В изплатения гарантиран депозит на ищеца се включвали и начислените лихви към датата на

решението на БНБ по чл.23, ал.1 ЗГВБ. К. посочва и конкретният размер на възнаградителната лихва за периодите 20.06.2014 г. - 06.11.2014 г., 25.07.2014 г. - 06.11.2014 г. и 26.07.2014 г. - 05.11.2014 г., начислени по сметката на ищеца в К.. Според заключението по ССЧЕ, по депозита на ищеца в К. е начислявана възнаградителна лихва през целия период от 20.06.2014 г. до 06.11.2014 г.

Ответникът претендира, че дори евентуално да се приеме, че БНБ дължи някакво обезщетение за вреди, което по изложените аргументи противоречало на Решението от 25 март 2021 г. по дело С-501/18 на СЕС, то начислените на ищеца възнаградителни лихви за период, съвпадащ с исковия, следва да бъдат приспаднати от размера на обезщетението. В противен случай той би получил две обезщетения от държавата за това, че не е разполагал с парите си за исковия период - веднъж в размер на договорната лихва, включена в рамките на обезщетението, изплащано от ФГВБ и втори път - в размер на законната лихва, чрез която се изчислява размерът на обезщетението по иска за вреди. Дори да се приеме, че периодът, през който ищецът търпял вреди, следва да бъде определен в зависимост от постановяването на акт от БНБ, то крайната дата на периода на увреждането би следвало да бъде 06.11.2014 г. когато БНБ, е издала Решение № 138/06.11.2014 г. за отнемане лиценза на К.. След тази дата. БНБ не е имала правомощия за изплащането на гарантираните депозити, датата 04.12.2014 г. е определена като начална дата за изплащане на гарантираните влогове с Решение №61/18.11.2014 г. на УС на ФГВБ и по никакъв начин не зависи от поведението на БНБ.

Липсвала причинно следствена връзка, според *m.117* от Решението на СЕС по дело С- 571/16, запитващата юрисдикция е тази, която *трябва да провери дали съществува пряка причинно-следствена* връзка между нарушението и вредите. Евентуалното постановяване на акт, установяващ неналичността на депозитите, не е достатъчно условие за започване на изплащането, което съобразно трайната съдебна практика означава липса на пряка и непосредствена причинна връзка, тъй като Фондът не би имал правомощие да започне изплащането на депозит. Това обосновава с изискването по чл.23, ал.1 и 5 ЗГВБ (отм. 14.08.2014 г.) – да е отнет лиценза.

Счита за ноторно, че Фондът не е разполагал с необходимите парични средства, за да започне изплащане на гарантираните депозити. Заем за тази цел Правителството му отпуска едва на 03.12.2014 г., видно от приложената разпечатка от електронния сайт на Министерството на финансите - <http://www.minfin.bg/bg/news/8730>. При тези обстоятелства, получаването на плащане от Фонда не е зависело от поведението на БНБ, а от платежоспособността на ФГВБ. Вложителите в К., в това число и ищецът, обективно нямало как да получат плащане на гарантирания размер на влоговете си преди Фондът да получи заем от Правителството за тази цел, което е станало едва на 03.12.2014 г.

Ищецът не би могъл да получи по съдебен ред законна лихва за периода преди 20.06.2016 г. от никое лице, тъй като то би противопоставило на тази претенция възражение за изтекла давност. По аргументите за неоснователност на главната претенция, неоснователна е и акцесорната за

законна лихва върху търсеното обезщетение за вреди, считано от датата на подаване на ИМ до окончателното плащане. Доколкото главният иск е за обезщетение, представляващо законната лихва за забава върху размера на гарантирания влог на ищеца, счита за неоснователно искането за присъждането и на законна лихва за забава върху вземане за законна лихва за забава. Това би било анатоцизъм и съобразно трайната съдебна практика е недопустимо - Решение №4666 от 09.09.1999 г. по адм. д. №3204/1999 на ВАС).

Поддържа се и основателност на искането за присъждане на разноски, на основание мотивите на Определение №2/20.04.2021 г., постановено от Първа и втора колегия на ВАС и ОСС на ГК на ВКС по Тълкувателно дело №1/2019 г. Претендират се разноски по списък - за вещо лице и адвокатско възнаграждение за процесуално представителство.

ПРОКУРОРЪТ - Д. при СГП, представи заключение за неоснователност на исковата претенция. Счита, че не са доказани основанията за административния деликт по чл. 1 ЗОДОВ, не се доказали и безвиновни действия на служителите на БНБ, които са от естество да увредят ищеца. Изложи съображения, че препоръките към БНБ и Фонда за гарантиране на влоговете в банките относно необходимите действия за спазване на Директива 94/19 /ЕО, също и решението по делото К. и по делото С-501/18 на СЕС.

По делото са приети писмените доказателства, представени от К. АД в несъстоятелност, както и заключение на вещо лице по съдебно-икономическа експертиза относно начислените по влога на ищеца възнаградителни лихви - за различните времеви период в обхвата на исковия период, както и за размера на законната лихва за тези подпериоди.

Административен съд София-град, Първо отделение, 12 състав, като обсъди доказателствата по делото, взе предвид доводите и възраженията на страните, от фактическа и правна страна приема за установено следното:

Основания на исковата претенция:

Първоначално, по адм.д. 2673/2016 г. на АССГ, с искова молба от дата 15.03.2016 г. на постъпване в съда, Д. С. П. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], е предявил иск против БНБ, с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, с искане за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 6 113.69 лв., (след допуснатото изменение на иска в с.з. на 09.02.2017 г. по посоченото дело), представляващи разликата между размера на законната лихва за забавено изплащане на депозит, притежаван от ищеца в [фирма], и начислената от банката лихва в намален размер, определен по решението на УС на БНБ от 30.06.14 г., за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г., върху размера на гарантираното му вземане от 140 878.54 лв.

В исковата молба са изложени твърдения за неправомерно бездействие на БНБ да изпълни задължението си съгласно нормата на чл.1, § 3, б.(i) от

Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, уреждаща срок за установяване наличието на „неналичен депозит“. Позицията на Европейския съюз, посочената норма на вторичното законодателство на Европейския съюз, ищецът счита, че след приемане на решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, е следвало още на 30.06.2014 г. да му бъде осигурен достъп до гарантирания му от закона депозит, докато поради бездействието на БНБ това станало чак след 04.12.2014 г. В исквата молба са изложени твърдения за неправомерно бездействие на БНБ да изпълни задължението си съгласно нормата на чл.1, § 3, б.(i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, уреждаща срок за установяване наличието на „неналичен депозит“. Ищецът основава претенцията си на прякото действие на чл.1, §3, б.(i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994 г., тъй като същата норма е транспонирана в националното ни законодателство, считано от 14.08.2015 г., с приемането на Закон за гарантиране на влоговете в банките, в частност на чл.20, ал.1, т.2 от този закон. Според последната разпоредба, Фондът изплаща задължения на съответната банка към нейни вложители до гарантираните размери, в случай, че е налице решение на БНБ за установяване, че влоговете са неналични и че по нейна преценка към този момент банката изглежда неспособна – по причини, пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати влоговете и че няма да бъде в състояние да направи това в краткосрочна перспектива; решението се взема не по-късно от 5 работни дни от узнаването, че банката не е изплатила влогове, които са изискуеми и дължими. Разпоредбата на чл.1, §3, б.(i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994 г., и по-специално последното изречение от сочената норма, определя срок за решение за установяване на „неналичен депозит“: колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от 5 работни дни, след като компетентните органи са се уверили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. От сочената разпоредба е изведено твърдение за незаконосъобразно бездействие на БНБ, вследствие на което са причинени имуществени вреди, за които се претендира обезщетение.

В исквата молба е посочено, че ищецът е имал рамков договор за платежни услуги с К. от 05.07.2013 г. На същата дата е подписал анекс за откриване на банкова сметка при условията на преференциален безсрочен депозит. На 17.10.2013 г. е подписан анекс за откриване на банкова сметка при условията на безсрочен депозит „Плюс“. На 20.06.2014 г. на основание чл.115, ал.2, т.2 и т.3 от Закона за кредитните институции, с Решение №73 Управителният съвет на БНБ поставя К. под особен надзор за срок от три месеца, който срок е удължен, с Решение от 16.09.2014 г. - до 20.11.2014 г.

Ищецът е имал депозит в К. от 2013 г., но на 20.06.2014 г. на основание чл.115, ал.2, т.2 и т.3 от Закона за кредитните институции с решение №73 Управителният съвет на БНБ поставя К. под особен надзор за срок от три

месеца. На 27.10.2014 г. БНБ внася в НС доклад за ситуацията в К. и предприетите действия. На 06.11.2014 г. БНБ отнема лиценза на К.. На 04.12.2014 г. Фондът за гарантиране на вземанията започва изплащане на същите. На ищеца е изплатено гарантираното му вземане в общ размер 140 878.54 лв.

Ищецът освен това твърди, че на 30.06.2014 г. е следвало да му бъде осигурен **достъп до гарантираните му депозити, а не на 04.12.2014 г.** На стр. 5 от исковата молба - в края, ищецът твърди, че вследствие на бездействието на централната банка, за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. достъпът до притежаваните от него депозити не му е осигурен, поради което счита, че е налице пряка и непосредствена последица с увреждането, вследствие на което непосредствено и директно се въздействало върху правната му сфера, **като той бил лишен фактически и правно да упражнява свободно и необезпокоявано от никого правото си на собственост, в това число да се разпорежда както намери за добре с притежаваните от него парични средства.** По тези съображения претендира обезщетение, представляващо законната лихва за забавено изплащане на гарантираните му вземания в размер на 140 878,54 лева, а отделно банката начислявала договорната лихва за същия период.

Не спорно между страните, че ищецът е имал вземане от К. за депозит в евро към 20.06.2014 г., като и обстоятелствата, на които се позовава, свързани с решенията и мерките на БНБ по отношение на К..

По доказателствата, приети при второто разглеждане на делото:

По делото е прието като доказателство писмо от 12.11.2021 г. от трето неучастващо по делото лице - К. АД в несъстоятелност, видно от което ищецът към 30.06.2014 г., а следователно и към 20.06.2014 г., предвид наложените по отношение на К. ограничителни мерки от БНБ – за извършване на банкова дейност, ищецът е притежавал следните вземания по депозити от К.: **по сметка в евро - 53 862,70 евро и по сметка в лева - 29 531,15 лева.**

Към 06.11.2014 г. за ищеца е подадена информация за подлежаща на изплащане сума в размер на 140 878,54 лева.

Видно от същото удостоверение, начислени но неосчетоводени лихви по влоговете на ищеца са следните:

по депозита в евро за периода от 20.06.2014 г. до 06.11.2014 г. - 635,88 евро, също в удостоверението са посочени начислените лихви за други периоди - от 30.06.2014 г. до 05.11.2014 г. - 519,57 евро и от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. - 405,86 евро.

по депозита в лева за периода от 20.06.2014 г. до 06.11.2014 г. - 324,23 лева, за периода от 30.06.2014 г. до 05.11.2014 г. - 268,78 лева и за периода от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. - 210,34 лева.

Също видно от удостоверението, лихвените проценти по депозитите на ищеца са следните:

по депозита в евро: за периода от 20.06.2014 г. до 01.07.2014 г. - 7,50 % и от 01.07.-06.11.2014 г. - 2,74 %

по депозита в лева: за периода от 20.06.2014 г. до 01.07.2014 г. - 6,50 % и от 01.07.-06.11.2014 г. - 2,59 %.

Видно от представените извлечения от ищеца към исковата молба, са

начислени следните лихви по депозитите му -

□ по депозита в евро- лист 11 от делото, при салдо в началото 53 862,70 евро, на дата 06.11.2014 г. са начислени лихви в размер на 2 441,81 евро и крайното салдо по този депозит е **56 304,51** евро.

□ по депозита в лева - извличение на лист 12 от делото, при салдо в началото 29 531,15 лева, на 06.11.2014 г. са начислени лихви в размер на 1225,34 лева и салдото е 30 756,49 лева.

Следователно, в общата подадена за ищеца сума към ФГВБ на 06.11.2014 г. - в размер на **140 878,54 лева, съставлява сбор от**

□ кредитното салдо по депозита в лева в размер на 30 756,49 лева от които **1225,34 лева лихви.**

□ кредитното салдо по депозита в евро - разликата от 110 122,05 лева, които са равностойни на салдото по депозита в евро - 56 304,51 евро, от които 2441,34 евро лихви, или превърнати по курс 1,955830003 евро за един лев (110 122,05 лева разделено на 56304,51 евро). Следователно, в сумата от 110 122,05 лева, са включени **4775,77 лева лихви**, начислени по депозита в евро (2441,81 евро умножено по курса в лева 1,955830003), а остатъка от 105 246,28 лв. – (53862,70 евро x курс 1,955830003 за лев), съставлява главницата в лева на депозита в евро.

От изложеното следва, че в сумата от 140 878,54 лева - общото кредитно салдо на ищеца по депозитите му в К. към 06.11.2014 г., включва общо 6001,11 лева лихви (1225,34 лева плюс 4775,77 лева), и разликата за главници - 134 877,43 лева, които съответстват на сбора от 29 531,15 лева - начално салдо по депозита в лева и за разликата от 105346,28 лева - съответства на главницата по депозита в евро - 53 862,70 евро по съответния курс евро/лев – 1,955830003.

Следователно, при главници по депозитите в лева към 20.06.2014 г., общо в размер на **134 877,43 лева, на 06.11.2014 г. са начислени лихви общо в размер на 6001,11 лева - договорни лихви с капитализиране**, като видно от извличенията на лист 11 и 12 от адм.д. 2673/2016 г. на АССГ, представени от ищеца, в банковите извличения е посочен период на изчисление само един ден - от 06.11.2014 г. до 06.11.2014 г.

както е пояснило вещото лице на стр. 4 от експертизата и следва от двата анекса към Р. договор, сключени между ищеца и К., договорната лихва се капитализира годишно и едва в края на годината начислената лихва се прибавя към главницата. За 2014 г. капитализирането на лихвата е извършено на 06.11.2014 г. като на следващия ден са закрити сметките на ищеца. Вещото лице посочва, че сумата от 140 878,54 лв. се получава в този размер едва след капитализиране на лихвата, тоест, преди това са ясни само главниците по депозитите и с този аргумент експертизата препоръчва, пресмята дължимата законна лихва - тоест върху главниците по двата депозита.

Видно от изслушаното по делото заключение на вещо лице при второто разглеждане на делото, съгласно указанията на касационната инстанция, за различни, посочени от ответника периоди, вещото лице е дало следните заключения:

□ повторило е данните по извлеченията от банковата сметка на ищеца на лист 11 и 12 от адм.д. адм.д.2673/2016 г. на АССГ, обсъдени по горе - относно съдържанието като изрично е посочило, че за периоди преди 06.11.2014 г., лихва не е начислявана, начислена е на тази дата с капитализиране, а не за периоди преди това. Въпреки тази дата, посочена в банковите извлечения на ищеца, вещото лице чрез изчисления на съответните лихвени проценти е установило, че фактически договорната лихва е изчислена към 31.10.2014 г., като след това от 01-06.2014 г. фактически не е начислявана договорна лихва. Тези изводи, проверени от съда, са основани на данните от таблицата в заключението на лист 30 от делото а именно:

Общата сума от начислени лихви 6001,11 лв. към 06.11.2014 г. по двата депозита на ищеца, съгласно банковите извлечения, се получава от следните изчисления по периоди и размери на лихвените проценти:

1. по депозита в евро -

□ за периода от 01.01.2014 г. до 28.03.2014 г. главницата по този депозит е 48 862,70 евро, равностойност в лева 95567,13 лв. при лихвен процент 7,5 %, лихвата в лева е 1732,15 лв.;

□ за периода от 29.03.2014 г. до 30.06.2014 г. главницата е в размер на 53862,70 евро, посочени в удостоверението на К., равностойни на 105346,28 лева, при годишен лихвен процент 7,5 %, лихвата в лева е 2063,03 лв.

□ за периода от 01.07.2014 г. до 31.10.2014 г. върху главницата от 53 862,70 евро, равностойни на 105346,28 лева при годишен лихвен процент 2,74 %, лихвата в лева е 980,59 лева

2. По депозита в лева (главницата е една и съща от началото на годината) - 29 531,15 лева, изчисленията на годишната лихва за периода 01.01.2014 г. до 30.06.2014 г. при годишен лихвен процент 6,5 и съответно от 01.07.2014 г. до 31.10.2014 г. при годишен лихвен процент 2,59 са съответно 965,09 и 260,25 лева

Именно сборът посочените суми за лихви по двата депозита, изчислени за периода от 01.01.2014 г. до 31.10.2014 г. от вещото лице: 1732,15 + 2063,03 + 980,59 + 965,09 + 260,25, всички суми в лева, е равен на 6001,11 лв. - сборът от начислената лихва от К. на 06.11.2014 г.

Вещото лице в таблицата на л.2 от заключението е дало изчисление и за договорната лихва до 06.11.2014 г., но сборът в този случай е в размер на 6068,66 лева, който не съответства на действително начислената лихва. Следователно, изводът на вещото лице, че договорната лихва е фактически начислена до 31.10.2014 г., т.е. за цял месец, е верен.

За размера на договорната лихва върху главниците по двата депозита за периода от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. вещото лице е представило изчисленията в таблицата на лист 3 от заключението, като те са следните:

□ за депозита в евро е приложим лихвен процент 2,74 % при главница 53 862,0 евро, в лева 105346,28 лева, е в размер на 825,86 лева, но поради мотивите на вещото лице, че лихва след 31.10.2014 г. не е включена като начислена в общата сума, вещото лице е направило допълнително изчисление и е установило, че от 25.07.2014 г. до 31.10.2014 г. договорната лихва по този депозит е в размер на 785,77 лева

□ за депозита в лева, при главница в размер на 29531,15 лева, договорната лихва - 2,59 % е в размер на 217,75 лева, по идентични съображения, вещото лице е изчислило и договорна лихва за периода от 26.07.2014 г. до 31.10.2014 г. - в размер на 207,13 лева.

Общо договорната лихва върху главниците по депозитите на ищеца за периода 25.07.-05.11.2014 г., фактически до 31.10.2014 г. е в размер на **992,90 лева**, и сбор от сумите 785,77 лв. + 207,13 лв.

Вещото лице е представило изчисленията за законната лихва в таблицата на лист 4 от заключението, като за периода 26.07.2014 г. до 31.10.2014 г. - върху главницата по депозита в евро е в размер на **2876,36 лева**, а върху главницата по депозита в лева - **805,24 лева** или общо 3681,60 лв., което експертизата счита за най-прецизното пресмятане.

За периода от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. законната лихва върху главниците по двата депозита е в размер на **3869,49 лв.** като сбор от законната лихва върху главницата по депозита в евро в размер на 3023,12 лв. +846,37 лв. съответно по депозита в евро и в лева при размер незаконната лихва 10,03 % .

Въз основа на горните данни, разликата между договорната и законната, изчислени само върху главниците по депозитите и за периода 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. е в размер на 2876,59 лв. като разликата формирана между сумите: 3869,49 лв. - размера на законната лихва и 992,90 лева, размера на договорната лихва.

Ищецът претендира в писмената защита по делото, че съдът следва да съобрази по- голямата разлика - в размер на 2883,87 лева за периода от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. разлика между сумата на законната и договорната лихви , изчислени от вещото лице върху сумата от 140 878,54 лв. Съдът не възприема това изчисление нито за съпоставило, нито за възможно, тъй като ищецът не би могъл да разполага със сумата в размер на 140 878,54 лв. на никакво основание към 26.07.2014 г., нито всеки ден в периода от тази дата до 05.11.2014 г. Тази сума е формирана на 06.11.2014 г. - денят на капитализиране на лихвите.

Следователно, в случай, че ищецът има основание да получи законната лихва като санкция за забавата на УС на БНБ да издаде решението за неналичността на депозитите в К., то следва да се вземе изчислението само върху главниците или разлика в размер на 2876,87 лева.

По отношение действията/бездействията на УС на БНБ по отношение на К., страните са се позовали на следното:

Ищецът обосновава претенцията си на Решение №73/20.06.2014 г. и на Решение № 114/16.09.2014 г. на УС на БНБ за да мотивира, че на 30 юни 2014 г.е следвало да му бъде осигурен достъпа до депозитите му.

Ответникът с отговора на исковата молба представя следните доказателства:

□ Решение № 61/18.11.2014 г. на Фонда за гарантирането на влоговете в банките, с което са определени 9 обслужващи банки и е определена начална дата 04.12.2014 г. за изплащане на гарантираните депозити, както и съобщение за медиите за посоченото решение на ФГВБ.

□ Решение № 138 за отнемането на лиценза на К., във връзка с което

съдът приема следното за характера на това решение като акт на БНБ.

С Решение №138/06.11.2014 г. на УС на БНБ, е отнет лиценз за извършване на банкова дейност на К., издаден през 1994 г. на основание чл.36, ал.2, т.2 от ЗКИ –поради неплатежоспособност в хипотезата на отрицателна величина на собствения капитал и извода, че контролните и ръководни органи на банката са прилагали порочни банкови и бизнес практики, представяли са неверни и подвеждащи банкови отчети. Обсъдени са предприетите от БНБ действия, както и исканията на консорциум за реорганизиране на К. и искане за предоставяне държавна помощ в размер на 2,3 млрд. лв. от октомври 2014 г., предприетите действия по искането. Изводите за капиталовата адекватност се основават на заключението на одиторите за обезценяване на активи в конкретен размер, потвърдено от паралелна проверка на инспектори на БНБ в доклад от 27.10.2014 г., данните от финансовите и надзорни отчети към 30.09.2014г. и правилата на Регламент (ЕС) 575/2013 г. Взети били предвид и погасените задължения по договори за цесия и волеизявления за прихващания към 31.10.2014 г. Формиран е извод, че К. не отговаря на капиталовите изисквания по чл.92, §1 от Регламента, в това число за съотношенията между различните класове капитал.

Решение №138/06.11.2014 г. на УС на БНБ се основава на несъответствие на капитала на банката с изискванията за капиталовата адекватност, като е формиран извод, че К. не отговаря на капиталовите изисквания по чл.92, §1 от Регламент (ЕС) 573/2013, в това число за съотношенията между различните класове капитал. На основание посочените съображения, решението за отнемане на лиценз на К. **представява акт на надзорен орган за спазване на пруденциалните изисквания от кредитна институция.**

В решението за отнемане на лиценз са обсъдени и предходни решения, в това число и решението на УС на БНБ за поставянето на К. АД (н) под особен надзор.

□ С Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, допълнено с Решение № 74/22.06.2014 г., поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца, К. е поставена под специален надзор и са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения на банката и е забранено да извършва всички дейности, съгласно банковия ѝ лиценз. Решението е мотивирано уведомление то ръководството на банката за спиране на плащанията към клиенти поради недостиг на ликвидни средства, настъпило в резултат на масирано теглене на средства. За тези обстоятелства БНБ е уведомена с две писма от изпълнителните директори на К. от същата дата. Правните основания са разпоредби по ЗКИ -. чл.115, ал.2, т. 2 и т.3. Във връзка със ситуацията с К. и свързаната с нея Банка В., също учредена и установена в България – групата К..

□ Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, допълнено с Решение № 74/22.06.2014 г. за поставянето на К. под специален надзор и налагането на ограничения, е със срок на действие три месеца. Следователно, още преди да бъде издадено Решение № 73/20.06.2014 г., на УС на БНБ, ръководството на К. е разпоредило спиране на разплащанията и на всички видове банкови операции поради изчерпана ликвидност. В конкретната ситуация с К. към

20.06.2014 г., УС на БНБ очевидно не е имал нито правна нито фактическа възможност за различна преценка от тази на ръководството на търговската банка да спре плащанията и всички видове банкови операции за втори път – чрез разпореденото с решението „спира за срок от три месеца изпълнението на всички задължения“ на К. и „ограничава дейността на банката, като ѝ забранява да извършва всички дейности съгласно лиценза за извършване на банкова дейност.“ Обстоятелството, че К. е в неплатежоспособност към 20.06.2014 г., е установено и с решението на съда по несъстоятелността.

От изложеното следва, че към 20.06.2014 г. К. е имала недостиг на ликвидност, тъй като поради медиен натиск, непосредствено преди тази дата, от банката са изтеглени значителни средства. Разрешаването на достъпа до депозитите на вложителите макар и частичен, е зависело от осигуряването на ликвидност.

Също към 20.06.2014 г. К. вече е била неплатежоспособна, както е установено с Решение №1443/03.07.2015 г. по т.д.[ЕИК] г. на Софийски апелативен съд, който е определил 20.06.2014 г. като начални датата на неплатежоспособността.

Решенията на УС на БНБ по отношение на К., в това число за поставянето под особен надзор и за отнемането на лиценза, не е оспорено пред съд, влязло е в сила.

□ Решение № 114 за удължаване срока на специалния надзор на К. и са дадени указания на квесторите, на основание, че все още съществуват причините, обосновавали поставянето на банката под особен надзор, както и по други съображения, свързани с указания към синдиците.

□ Решение №73/20.06.2014 г., обсъдено по-горе и Решение № 74 за изменение и допълнение на Решение № 73 /20.06.2014 г. – относно поставянето на К. под особен надзор, като измененията и допълненията включват констатирани фактически грешки.

□ Решение №82/30.06.2014 г., с което считано от 01.07.2014 г. се намаляват лихвените проценти по депозити в К. до средния им пазарен размер в съответствие с приложение към решението. Изменението на лихвените проценти по депозитите е взето предвид от вещото лице при изготвянето на заключението.

□ Решение № 94/31.07.2014 г., с което е приет доклада за текущото състояние на К., представен от квесторите, както и други решения във връзка с особения надзор.

□ Видно от копие на Официален вестник на ЕС от 10 юли 2013 г. , се съдържа информация и съобщения на Европейската комисия, в това число във връзка с прилагането от 1 август 2013 г. на правилата държавни помощи за банките.

□ С Прессъобщение от 22 август 2014 г. на БНБ, се обявяват на обществеността предприетите действия и възможните решения за К., в това число за невъзможността да бъде предоставена държавна помощ.

□ По делото са приети представените от ответника „Основни принципи за ефективен банков надзор“ от септември 2012 г. на Б. комитет за банков надзор.

Правни съображения и изводи на съда

По правното основание на иска - чл.1, ал.1 от ЗОДОВ във връзка с чл.203 и следващите от АПК

Ищецът е посочил като правно основание на исковата си претенция чл.1 ЗОДОВ за вреди от нарушение на правото на ЕС. Съгласно разпоредбата на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица постановени при или по повод изпълнение на административна дейност. В уточнението си ищецът не е посочил, че основава претенцията си за нарушение на правото на ЕС по чл.4, пар.3 ДЕС. Съгласно даденото тълкуване по т.6 от диспозитива на решението по преюдициално дело C-501/18, настоящият съд не е длъжен да квалифицира служебно исковата претенция като такава по разпоредбата на договора, „стига приложимите разпоредби на националното право да не са пречка този съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на Съюза в подкрепа на този иск.

Съгласно чл.203, ал.3 АПК, нова разпоредба, приета с ДВ брой 94/2019 г., по реда на тази глава –Глава единадесета „Производства за обезщетения“ по АПК, се разглеждат и исковите за обезщетения за вреди причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС , като за имуществената отговорност и за допустимостта на иска се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушение на правото на ЕС. По реда на производството за обезщетения по АПК, се разглеждат и исковите за обезщетения за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, като за имуществената отговорност и за допустимостта на иска се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушение на правото на Европейския съюз - чл.203, ал.3 АПК.

Отговорността на държавата за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия при или по повод административна дейност, съответства на отговорността, уредена по правото на ЕС в чл.340, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз. По силата на същата разпоредба, в случай на извъндоговорна отговорност Съюзът в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите членки, е длъжен да поправи вредите, причинени от неговите институции или служители при изпълнението на техните задължения.

Следователно, приложимите разпоредби на националното право не са пречка настоящият съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на ЕС, като съдът следва да приложи стандартите за извъндоговорната отговорност на ЕС. Извъндоговорната отговорност по правото на ЕС за вреди се подчинява на определени условия, установени чрез тълкуване на правото на ЕС от Съда на ЕС, най-общо следните:

По допустимостта иска и компетентността на УС на БНБ да издаде акт за установяване на неналичността на депозитите, както и към кой момент е следвало да бъде издаден такъв акт, има изложени мотиви в решението на касационната инстанция – Решение № 8609/15.07.2021г. на ВАС по адм.д. 7051/2017г. Предмет на делото е исковата претенция по

същество - относно размерът на претендираните вреди, които ищецът претендира – основани на твърдението му за санкционния характер на законната лихва, която му се дължи затова, че не е могъл да се ползва с депозитите си както намери за добре.

За пълнота настоящата инстанция намира за необходимо да посочи, основанията, въз основа на които е допустимо да бъде ангажирана извъндоговорната отговорност за вреди по правото на ЕС, доколкото такава отговорност се претендира по делото и предмет на разглеждане е основателността на иска по същество:

Съгласно постоянната съдебна практика за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза за неправомерно поведение на неговите органи, по смисъла на горепосочената разпоредба, трябва кумулативно да са налице три условия, а именно неправомерност на поведението, в което се упреква институцията, наличие на вреда и на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда – така решенията по делата *Bergadem* и *Gouri/Комисия*, C-35/98P, EU:C:2000:361, т.39-42, *FIAM* и др./Съвет и Комисия, C-120/06P и C-121/06P, EU:C:2008:476, т.106 и т.164-166; *Evropaiki Dynamiki / Комисия*, T-297/12, EU:T:2014:888, т.28.

Също според съдебната практика, условието неправомерното поведение на институция, изисква да е установено достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти –така решенията по делата *Bergadem*, т.42-43 и *FIAM*, т.173, цитирани по-горе. Единствено неправомерно поведение на институция, което води до подобно достатъчно съществено нарушение, може да ангажира отговорността на Съюза. Решаващият критерий, за да се приеме, че нарушението на правото на Съюза е достатъчно съществено, е наличието на явно и сериозно несъблюдаване от институция на границите, които са наложени на нейното право на преценка - така решението по делото *Bergadem*, т.43 цитирано по-горе. Според Съда на ЕС, режимът в областта на извъндоговорната отговорност на Съюза взема предвид по-конкретно сложността на ситуациите, които трябва да се уредят, трудностите, свързани с прилагането или тълкуването на правните текстове, и по-специално свободата на преценка, с която разполага авторът на оспорвания акт – така решенията по делата *Bergadem*, т.40, цитирано по-горе, *Комисия /Camarg и Tico*, C-312/00 P, EU:C:2002:736, т.52; *Комисия/F. M.*, C-472/00, EU:C:2003:399, т.24.

По отношение на условието за наличие на вреда, отговорността на Съюза може да бъде ангажирана само ако ищецът наистина е претърпял „реална и сигурна“ вреда. В тази връзка ищецът е длъжен да представи убедителни доказателства пред съда на Съюза, за да се установят наличието и размерът на подобна вреда (така в решенията по делата *SELEX Sistemi integral / Комисия*, C-481/07P, EU:C:2009:461, т.36; *Idromacchine* и др./Комисия, T-88/09, EU:T:2011:641, т.25.

Що се отнася до условието за наличие на причинно-следствена връзка, то е изпълнено, когато съществува непосредствена връзка като между причина и следствие между допуснатата от въпросната институция неправомерност и претендираната вреда — връзка, която ищецът трябва да докаже. Съюзът

може да носи отговорност само за вреди, произтичащи достатъчно пряко от неправомерното поведение на съответната институция – решението по делото *Yedaе Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticeret/Съвет и Комисия, C-255/06, EU:C:2007:414, т.61.*

Основанията за отговорност за вреди от нарушение на правото на ЕС са припомнени и по т.113 от решението по преюдициално дело C-501/18 от Съда на ЕС: „увредените частноправни субекти имат право на обезщетение при наличието на три условия, а именно: предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, нарушението на нормата да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда.“

Що се касае до процесния иск, във връзка с отговора по т.5 от диспозитива на решението по преюдициално дело C-501/18 Съдът на ЕС, във връзка с иск като процесния - т.124 -126 от решението, Съдът на ЕС е попосочил, че тъй като обезщетението за вреди на частноправни субекти от нарушения на правото на Съюза **трябва да бъде равностойно на претърпяната вреда**, така че да осигури ефективна защита на правата им, националните **съдилища имат основание да следят за това защитата на гарантираните от правния ред на Съюза права да не води до неоснователно обогатяване на оправомощените лица** (т.125 от цитираното решение). Съдът припомня в т.126 от решението, че правото на обезщетение за вреди, причинени на частноправни субекти от нарушения на правото на ЕС, следва да дава възможност за предявяване на иск за отговорност, основаващ се на настъпването на непосредствено предстоящи и предвидими в достатъчна степен на сигурност щети, дори ако точният размер на увреждането все още не може да бъде изчислен.

Що се касае до условието по националното право, актовете на БНБ, от които ищецът счита, че търпи вреди, да са отменени като незаконосъобразни по предвидения за това ред - чл.204, ал.1 АПК, при идентични обстоятелства, като тези на ищеца по делото - вложителите нямат правен интерес да ги оспорват и същите са влезли в сила, по същото преюдициално дело по т.120 от решението и от отговора по т.5 от диспозитива е дадено тълкуване, че подобно условие може да затрудни прекомерно получаването на обезщетение за вредите, когато на практика няма възможност за отмяната на действието или бездействието, от което са настъпили вредите или тази възможност е силно ограничена и следователно не е разумно да се налага такова условие на увреденото лице.

По третото условие за да бъде ангажирана отговорността на държавата за вреди от нарушение на правото на ЕС - претърпяната вреда от нарушението, претендирана от ищеца - в размер на законната лихва за определен период, да е в пряка причинна връзка с нарушението на правото на ЕС, съдът съобрази следното:

Този въпрос се свежда на първо място до преценката дали е допустимо ищецът в качеството му на вложител в К. да претендира заплащането на законната лихва като обезщетение от установеното незаконосъобразно

бездействие на УС на БНБ, тъй като ищецът нито претендира не изтъква данни в исковата молба или уточнение към нея, освен съображението, че по общо правило за забавено изпълнение на парично задължение се дължи законната лихва.

В т.49 от мотивите на решението по преюдициално дело C-501/18 и т.1 от диспозитива му е посочено, че член 7, параграф 6 от Директива 94/19 следва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до определения в член 7, параграф 1а от тази директива размер. В т. 53 – 57 от решението е прието, че задължение на държавата е да уреди схеми за гарантиране на депозити с минимално равнище на покритие от 100 000 Е. за всеки вложител, като това изплащане следва да стане в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи са установили неналичността на депозита. Изрично е посочено в решението, че както следва от 24 съображение от преамбюла ѝ, че Директива 94/19 не може да доведе до отговорност на държавите членки или техните компетентни органи по отношение на вложителите, ако те са осигурили официалното въвеждане и признаване на една или повече схеми за гарантиране на депозитите или на самите кредитни институции и са осигурили компенсирането или защитата на вложителите съгласно условията, предписани от посочената директива, защото директивата не дава на вложителите права, по силата на които да ангажират отговорността на държавата на основание на правото на Съюза, когато депозитите им не са налични поради слаб надзор от страна на компетентните национални органи.

Следователно, по правото на ЕС отговорността на държавите членки към вложителите в кредитни институции е уредена единствено в чл.7 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 11 март 2009 година, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година. Тази отговорност не предвижда задължение за лихва при забавено изплащане на гарантираните депозити от съответната схема. Идентично, по националното право ищецът няма право на законна лихва като обезщетение за забавено плащане на гарантирания размер на депозита му от ФГВБ, поради изричната забрана за това по националното право, въведена с чл. 24, ал.2 от ЗГВБ от 1998г. (отменен) в сила към фактите по делото. Съгласно първата алинея от разпоредбата, фондът се суброгира в задълженията на банките към вложителите, но втората алинея предвижда, че Фондът не дължи лихви.

От страна на ищеца се претендира, че според българският закон при паричните притежания обективният измерител на стойността на нарушеното право е законната лихва по чл.86, ал.2 ЗЗД. Следва да се подчертае, че предвиденото за законната лихва по чл.86, ал.2 ЗЗД, съответства на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки, която съгласно чл. 1 се ограничава до борбата със забавата на плащане по

търговски сделки и се прилага за всички плащания, извършвани като възнаграждение за търговски сделки - параграфи 1 и 2 от разпоредбата, прилага се и за свободните професии, но не и за потребителите на услуги, каквито са клиентите на търговските банки – потребители на финансови услуги. Понятието търговски сделки, дефинирано в член 2, параграфи 1 и 3 определя търговски сделки само като такива между предприятие, или предприятия и държавни органи, които водят до доставка на стоки или предоставянето на услуги, а предприятие означава всяка организация, различна от публичен орган, участваща в упражняването на независима икономическа или професионална дейност, дори когато тази дейност се упражнява само от едно лице. Откриването на сметка за депозит срещу лихва не съставлява независима икономическа дейност за кредитната институция. Видно от съображение 8 от преамбюла на директивата, обхватът ѝ се ограничава до плащанията като възнаграждение по търговски сделки, **второто изречение предвижда изключването на сделките, извършвани с потребителите и лихвите по други видове плащания, например плащанията, извършвани в рамките на обезщетенията за щети, включително тези, извършвани от застрахователните компании.** Следователно, директивата не се прилага за сделките между търговец и потребител на услуги, каквито са вложителите в кредитните институции.

Именно тази директива определя в чл.2, т. 5 „лихва за забава на плащане“, като законна лихва за забава на плащане на процент, който е равен на сумата на основния лихвен процент и най-малко осем процентни пункта. Дефинирано е и понятието за „основен лихвен процент“. Съгласно чл.12 от Директива 2011/7/ЕС, до 16 март 2013 г. държавите членки е следвало да приемат необходимите разпоредби, за да се съобразят с членове 1-8 и 10, а с член 13 от директивата се отменя Директива 2000/35/ЕО, считано от 16 март 2013 г., без да се засягат задълженията на държавите-членки относно срока за транспонирането ѝ в националното право и прилагането ѝ. Следва да се посочи, че цитираните правни положения до тук са идентични и в двете директиви – относно предметния обхват и изключването на определени категории задължения, както и по отношение на определянето на законната лихва. Видно от таблицата за съответствие между двете директиви, новата директива засяга единствено в чл.4 сделките между търговци и държавни органи.

Българската държава транспонира Директива 2011/7/ЕС едва с приемането на Постановление №426 от 18 декември 2014 г. за определянето на размера на законната лихва по просрочени парични задължения, в сила от 01.01.2015 г., обнародвано ДВ брой 106/23.12.2014 г. Транспонирането на директивата е посочено изрично в параграф 1 от допълнителните разпоредби на постановлението, а в член единствен от него се определя годишният размер на законната лихва. Също с ПМС 426/2014 е прието на основание чл. 86, ал.2 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), и отменя ПМС № 100/2012 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута (ДВ, бр. 42 от 2012 г.). **Правилото по чл.294, ал.1 от Търговския закон, идентично както цитираните норми на директивата предвижда, че лихва се дължи между търговци. В рамковия договор и**

анекса, сключени между К. и ищеца, по силата на които същият има качеството на вложител в К., не могат да се квалифицират като договор между търговци.

Видно от Р. договор за платежни услуги, сключен между ищеца и К. – лист 15 от делото, правното основание е чл. 40, ал.2 от Закона за платежните услуги (отм.), като този закон в чл. 41, ал.1 урежда всички изисквания към съдържанието на договора за платежни услуги, сред които и уговарянето на лихвите, които банката дължи, което изискване е спазено чрез съдържанието на чл.4 от рамковия договор, който по същество препраща към Скала за стандартните лихвени проценти на банката към клиентите ѝ, неразделна част от Тарифата за лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага при операции с клиенти.

От всичко изложено следва, че от чл.86, ал.2 ЗЗД, както и при задължението за съобразено прилагане на нормите на Директива 2011/7/ЕС, не може да се изведе общо правило, че вложителите в кредитна институция, като кредитори с право на вземане от кредитната институция, при неплащане на депозита им се прилага законната лихва. Аргумент за това е и обстоятелството, че Фондът се суброгира в задължението на кредитната институция към вложителите - чл.24, ал.1 ЗГВБ (отм.) а както предвижда втората алинея от разпоредбата, фондът не дължи лихви. Тази разпоредба е в съответствие с предвиденото изключване на потребителите от приложното поле на Директива 2011/7.

Аргумент, че законната лихва по чл.86, ал.2 ЗЗД е приложима за присъждането на обезщетения за вреди от дейност на публични органи, може да се изведе от националното право само в строго определени хипотези, а не като общо правило. Тези хипотези са свързани със задължение за връщане на определена сума, постъпила по държавния бюджет, а сумата като част от него участва в разходите по бюджета. Видно от чл.129, ал.6 ДОПК, недължимо внесени или събрани суми, с изключение на задължителни осигурителни вноски, се връщат със законната лихва за изтеклия период, когато са внесени или събрани въз основа на акт на орган по приходите, а по арг. От ал.5 от същата разпоредба е видно, че се касае общо за публични държавни вземания (данъци, такси, имуществени санкции, установени, събрани или наложени от органите по приходите, незаконосъобразно отказани за възстановяване суми. В приложното поле на чл.129, ал.5 ДОПК не попадат гарантираните вземания на вложители от Фонда.

Що се касае до допустимостта да се кумулира договорна и законна лихва по националното право, следва да се посочи съдебната практика на ВКС - РЕШЕНИЕ № 93 ОТ 27.10.2016 Г. ПО Т. Д. № 1882/2015 Г., Т. К., I Т. О. НА ВКС, с което съдът се е произнесъл по правен въпрос: „Допустимо ли е начисляването /кумулирането/ на наказателни лихви за забава и законна лихва за забава върху едно и също вземане, за един и същи период на забава в частност, когато вземането е преоформено по реда на ЗУНК, договорени до 31.12.1990 г.“ при допълнителния критерий на т. 3 на чл. 280, ал. 1 ГПК – от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото. По поставения въпрос са изложени следните правни съображения:

„Обстоятелството, че отношенията между страните са уредени по

специалния закон ЗУНК не изключва прилагането на разпоредбите на общия ЗЗД, доколкото прилагането им не е изключено от специалния закон.

В правната теория, в зависимост от юридическия факт, който поражда задължението, лихвите се определят на законна и договорна лихва, като последната може да бъде възнаградителна или обезщетителна. Уговорената наказателна лихва, освен обезщетителна функция има и обезпечителна функция - определение № 591/18.07.2011 г., ч.т.д. № 47/2011 г. на ВКС, ТК, II т.о./.

В този случай наказателната лихва служи за обезщетение на причинените на кредитора вреди от забавеното изпълнение на паричното задължение за главница. Разпоредбата на чл. 86, ал. 1 ЗЗД урежда последиците от неизпълнението на всяко изискуемо парично задължение, когато страните не са уговорили друго. Кредиторът има право на законна мораторна лихва срещу изпадналия в забава длъжник, без да е уговорена. Мораторната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е само законна, като размерът ѝ се определя от Министерския съвет - чл. 86, ал. 2 ЗЗД, за разлика от договорната наказателна лихва, която може да бъде по - висока, равна или по - ниска от законната лихва.

При предявен иск за парично вземане ищецът има право освен на обезщетението по чл. 86, ал. 1 ЗЗД, да претендира и законна лихва върху непогасеното от длъжника вземане за периода след завеждане на делото до окончателното плащане. Законната лихва се дължи като законова последица от предявяването на иска за вземането и за да бъде присъдена, е достатъчно да бъде поискана от ищеца, т.е. не е нужно претенцията за заплащането ѝ да се индивидуализира по начина, характерен за иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

В правната теория и съдебна практика обаче се приема за недопустимо **кумулирането на неустойка за забава на неизпълнение на парично задължение с обезщетение** по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за същото неизпълнение / така решение № 68/9.07.2012 г. т.д. № 450/2011 г. на ВКС, ТК, II т.о., постановено по чл. 290 и сл. ГПК/. **В този случай кредиторът неоснователно би се обогатил, а длъжникът ще претърпи двойна имуществена санкция за едно и също неизпълнение, с което би се нарушил принципът на позитивното право за недопускане неоснователно обогатяване на кредитора за сметка на длъжника.** Този принцип не може да бъде изключен при договорите, сключени по ЗУНК, доколкото законът не съдържа разпоредба за кумулиране на наказателни лихви с мораторна законна лихва за възмездяване на вредите от забавено изпълнение на паричното задължение по кредита.

От горното следва, че когато страните са уговорили наказателна / мораторна / лихва за забавено изпълнение на парично задължение, съдът е длъжен да се съобрази с претенцията на кредитора, тъй като клаузата има силата на закон за тях. В този случай претенцията за мораторна законна лихва би била неоснователна, противното би довело до неоснователно обогатяване на кредитора.

Или отговорът на правния въпрос е, че е недопустимо кумулиране на наказателни лихви за забава и законна лихва за забава върху едно и също

вземане, за един и същи период на забава и в частност, когато вземането по кредитите е преоформено по реда на ЗУНК, договорени до 31.12.1990 г.“

В казуса по делото по реда на чл.4 от Р. договор между ищеца и К. е договорена лихва, която банката изплаща на ищеца - договорен лихвен процент за депозитите в евро, до 30.06.2014 г. в размер на 7,5 % годишна лихва, а за периода от 01.07.2014 г. – в размер на 2,74 %, за депозита в лева, съответно лихвените проценти са 6,50 % и 2,59 %, съгласно Решение №82/30.06.2014 г. на УС на БНБ. По силата на чл.119, ал.5 (отм.) ЗКИ, законодателят е предвидил договорните лихви да бъдат начислявани при прилагането на надзорни мерки от страна на УС на БНБ. Следователно, **ищецът по силата на закона получава договорна лихва, която в случая следва да се определи като мораторна или наказателна, доколкото касае период, в който банката не извършва банкова дейност.** Договорната лихва би имала характер на възнаградителна лихва, когато е дължима в резултат от ползването на депозитите от сума за икономическата дейност на банката. В случая мораторната и възнаградителната лихва по силата на закона – чл.119, ал. 5 (отм.) ЗКИ, имат един и същ размер. Това обстоятелство не променя различният им характер, тъй като са различни юридическите факти, обусловили начисляването им. Тъй като в периода на поставянето под особен надзор банката не извършва дейността съгласно лиценза си, за този период депозитите не могат да бъдат използвани от страна на банката за икономическата ѝ дейност, то дължимата лихва поради това няма възнаградителен, а обезщетителен характер.

Следователно, за процесния период, за вземането си за гарантирания размер на депозита, ищецът е получил договорна лихва, която има обезщетителен характер и съвпада с периода, през който поради незаконосъобразното бездействие на УС на БНБ, не е имал достъп до депозитите си. Именно в този смисъл, поради обезщетителният характер на тази лихва, размерът на полученото плащане, следва да бъде взет предвид по смисъла на т.114 от решението по делото К., както изисква СЕС - по отношение на твърдението за претърпяна вреда.

За допустимостта да се присъди законната лихва като обезщетение за вреди от нарушаването на правото на ЕС, настоящият съд съобрази следното

На въпроса дали следва да се присъди на ищеца законната лихва като обезщетение за вреди от нарушаването на правото на ЕС, следва да се вземе предвид установеното в съдебната практиката на СЕС по този въпрос. Тя е обобщена в Заключението на генералния адвокат по дело C-336/13P, **Европейска комисия срещу IPK I. — W. Tourism Marketing Consultants G.**, представено на 4 септември 2014 година, които обобщения са следните:

1.При анализа на съдебната практика се установява **„принципа за разграничение между компенсаторни и мораторни лихви и основните произтичащи от него последици,**“ (т.42), като самият принцип на разграничение, изведен в съдебната практика, е разгледан по т. 44-47 от заключението:

В решение Campolongo/Върховен орган (27/59 и 39/59, EU:C:1960:35), прави разграничение между:

□ мораторните лихви, които определя като тези, които „по принцип представляват правно уредено начисляване и определяне на претърпяната вследствие забава при изпълнението на едно задължение вреда, забава, **която следва да бъде констатирана чрез предварително отправена покана за изпълнение**“, и

□ компенсаторните лихви, които „се пораждат като обезщетение за вреди и лихви вследствие неизпълнение на дадено задължение без предварителна покана за изпълнение“, и чието „присъждане предполага вреда“. В този казус е поставен въпроса до каква степен длъжностно лице би могло да получи лихви върху надбавките и обезщетенията, които може да иска вследствие на отмяната на решението, с което е отказано приемането на оставката му. Според това съдебно решение искането за присъждане на лихви е следвало да бъде отхвърлено, но по различни съображения, в зависимост от това дали става въпрос за мораторни или за компенсаторни лихви. В първата хипотеза отхвърлянето се е наложило поради „липса на каквато и да е правна уредба“ на мораторните лихви в общностното право, докато във втората хипотеза отсъствието на доказателства или дори само на твърдения за вреди е довело до отхвърляне на искането за компенсаторни лихви.

2.В множество решения СЕС е извел процесуалните последици от разграничението, по-специално с оглед принципа на недопустимост на новопредявени искания - Решения Roumengous С./Комисия (158/79, EU:C:1985:2, т. 8—14), Amesz и др./Комисия (532/79, EU:C:1985:3, т. 11—17), Battaglia/Комисия (737/79, EU:C:1985:4, т. 6—13), Amman и др./Съвет (174/83, EU:C:1985:288, т. 13), Culmsee и др./ЕИСК (175/83, EU:C:1985:289, т. 13) и А. и др./Комисия (176/83, EU:C:1985:290, т. 19). В решение Комисия/Brazzelli Lualdi и др. (С- 136/92 Р, EU:C:1994:211, постановено по дело за обезщетение за вреди, причинени на длъжностни лица или на служители на Съюза при изплащане на забавени възнаграждения, Съдът отново потвърждава принципа на това разграничение. В това отношение Съдът припомня, че се е наложило самият той да разграничи тези две категории лихви, по-специално за да постанови, въз основа на процесуалните елементи, присъщи на всяко от делата, с които е сезиран, **че исканията за компенсаторни лихви са били недопустими, докато тези за мораторни лихви са били допустими, но неоснователни**. От това той достига до извода, че при тези условия не може да се счита, че разграничението не води началото си от съдебната практика(точка 35 от решението).

3.Решение Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38), постановено в рамките на иск за обезщетение, по начин, който вече е касически, отново утвърждава правилото, че „следва да се разграничават мораторните от компенсаторните лихви“(точка 55), от което Съдът достига до извода, че решение на Съда относно мораторните лихви не оказва влияние върху съдбата на компенсаторните лихви.

4.Според генералният адвокат, дадения в тези съдебни решения отговор има стойност на принцип, а определенията, дадени в решенията Campolongo/Върховен орган (EU:C:1960:35) и Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38), **дават указания относно разграничението между**

компенсаторни и мораторни лихви.

5.Що се отнася до категорията „Компенсаторни лихви“, е изведено следното:

В съдебните спорове за обезщетения целта на компенсаторните лихви е най-вече да поправят вредата, причинена от обезценяването на парите в периода след увреждащото събитие. Предвиждането на компенсаторни лихви в действителност покрива най-общо всички неблагоприятни последици от изтеклия период между настъпването на увреждащия факт и датата на оценяването му от страна на съда. Под това наименование могат да бъдат представени финансовата вреда вследствие на :

невъзможността да се ползват печалбите от производствена дейност - решението по делото - Mulder и др./Съвет и Комисия, Решение от (EU:C:2000:38 или

вследствие загуба на лихви поради невъзможност за влагане на дължимия размер в банка - Решение по делото Verti / Комисия (131/81, EU:C:1985:72, т. 16.)

„ Тъй като са съставна част на вредата, естествено компенсаторните лихви намират правното си основание в принципите относно поправянето на вреди в рамките на извъндоговорната отговорност на Съюза. По силата на принципа на пълна обезвреда обезщетяването „има за цел да възстанови доколкото е възможно имущественото състояние на увреденото лице [...]. От това следва, че [...] трябва да бъде отчетено обезценяването на парите, настъпило след увреждащото събитие“ - решение Grifoni/Комисия (С- 308/87, EU:C:1994:38, т. 40).

Обезщетителната функция на компенсаторните лихви, от друга страна, води до две съществени последици според генералния адвокат:

На първо място, тя обяснява защо Съдът поставя присъждането им в **зависимост от традиционните условия за прилагане на извъндоговорната отговорност на Съюза**. Като се позовава на трайна съдебна практика, Съдът посочва, че е „важно ищецът да е изпълнил условията за извънсъдебна отговорност, за да може да претендира за присъждане на компенсаторни лихви“ - решение Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38, т. 50). Поправянето на вредите в рамките на извъндоговорната отговорност „има за цел доколкото е възможно да възстанови имуществото на увреденото лице“(Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38, т. 51). и „[с]ледователно, когато са изпълнени условията за извъндоговорна отговорност, неблагоприятните последици вследствие изтеклия период от време между настъпването на увреждащия факт и датата на плащане на обезщетението, не могат да бъдат пренебрегнати [...], доколкото следва да се отчита обезценяването на парите“ (Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38, т. 51).

На второ място, обезщетителният характер на компенсаторните лихви обяснява защо те по принцип се изчисляват в зависимост от действително претърпените от ищеца вреди, тоест като се вземе предвид процентът на инфлация през разглеждания период. Този принцип изглежда общоприет, макар че неговото конкретно прилагане води до различни резултати. Той

изчислява размера на компенсаторните лихви, като се позовава на процента на инфлация, макар този процент да се счита за отправна точка, от която съдът може да се отклони в рамките на своята свобода на преценка относно размера на вредата. Така например в решение Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38), постановено по съединени дела C- 104/89 и C- 37/90, по първото дело Съдът приема, че ищците имат право да претендират лихви, „съответстващи на процента на инфлация за периода от датата на настъпване на вредата до постановяване на междинното решение“(точка 220 от решението), вследствие на което добавя към обезщетението лихва в размер на 1,85 %, съответстваща на данните на Е. и заключението на експерта, като изтъква още, че този лихвен процент изглежда „разумен и икономически оправдан“(точка 221). По второто дело той установява, че според заключението от експертизата процентът на инфлация през разглеждания период е средно 1,2 %, и приема, че доколкото това изглежда „разумно и справедливо“, към дължимото обезщетение следва да се прибави компенсаторна лихва в размер на 1,5 %(точка 352).

6.Що се отнася до размера на мораторните лихви, в заключението е посочена следната съдебна практика на Съда на ЕС:

Съдът първоначално отказва присъждането на лихви за забава поради „липса на каквато и да е правна уредба [на тези лихви] в общностното право“, впоследствие Съдът без никакво нормативно основание прогласява „допустимия“ характер на „искането за присъждане на лихви“, като се обосновава с основните принципи на правото, общи за държавите членки, към които препраща изрично член 215, втора алинея от Договора ЕИО, по-късно член 288, втора алинея ЕО, понастоящем член 340, втора алинея ДФЕС (Решения DGV и др./ЕИО (241/78, 242/78 и 245/78—250/78, EU:C:1979:227, т. 22), Dumortier и др./Съвет (64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 и 45/79, EU:C:1979:223, т. 25), Ireks-A./ЕИО (238/78, EU:C:1979:226, т. 20), Interquell Stärke-C. и Diamalt/ЕИО (261/78 и 262/78, EU:C:1979:22, т. 23), Pauls A./Съвет и Комисия (256/81, EU:C:1983:138, т. 17), Birra Wührer и др./Съвет и Комисия (256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 и 282/82, EU:C:1984:341, т. 37) и Sofrimport/Комисия (C- 152/88, EU:C:1990:259, т. 32).

Този принцип, изведен чрез сравнителен анализ на принципите, които са в сила в националните правни системи, впоследствие получава, най-малкото по отношение на вземанията на Европейския съюз от всеки длъжник, своето правно основание в Регламент (ЕО, Е.) № 2342/2002 и по-специално член 86 от този регламент, който предвижда по всички неизплатени на падежа задължения, когато задължаващото събитие не е обществена поръчка за доставка или услуга по дял V на посочения регламент, **да се начисляват мораторни лихви по процент, равняващ се на лихвата, прилагана от ЕЦБ към основните ѝ операции по рефинансиране, завишена с 3,5 пункта.**

Както многократно е посочено в съдебната практика, която се основава на идеята, че не е възможно да се начисляват мораторни лихви за вземане, чийто размер не е известен, задължение за плащане на мораторни лихви може да има само когато главното вземане е „сигурно, що се отнася до размера му, или може да бъде определено въз основа на установени

обективни елементи. За този извод генералният адвокат се е позовал на решения Amman и др./Съвет (174/83, EU:C:1986:339, т. 19 и 20), Culmsee и др./ЕИСК (175/83, EU:C:1986:340, т. 19 и 20), А. и др./Комисия (176/83, EU:C:1986:341, т. 19 и 20), Agostini и др./Комисия (233/83, EU:C:1986:342, т. 19 и 20), Ambrosetti и др./Комисия (247/83, EU:C:1986:343, т. 19 и 20), Delhez и др./Комисия (264/83, EU:C:1986:344, т. 20 и 21. Обсъдил е, че тези шест решения са по искове от страна на длъжностни лица за заплащане на лихви за забава върху възнаграждение, изплатено със задна дата във връзка с регламент, приет вследствие решение на Съда за отмяна на предходен регламент, с който е извършена актуализация на възнагражденията и корекционните коефициенти със задна дата; Съдът приема, че възнаграждението става определено или определимо едва след влизане в сила на последния регламент, тъй като, предвид правото на преценка на Съвета, преди тази институция да упражни правомощията си, не може да има никаква сигурност относно размера на актуализациите; решение de Szy-Tarisse и Feyaerts/Комисия (314/86 и 315/86, EU:C:1988:471, т. 33), искане за мораторни лихви върху увеличението на основната заплата, получено вследствие решение на Комисията, прието в изпълнение на съдебно решение за отмяна на решение за назначаване на жалбоподателите като длъжностни лица стажанти, в частта му, която се отнася до класирането в степен и в стъпка; Съдът приема, че лихвите следва да се начисляват не считано от жалбата на основание член 90, параграф 2 от Статута, а считано от решението за ново класиране, с което вземането става сигурно, и решение Комисия/Brazzelli Lualdi и др. (EU:C:1994:211, т. 53). В същия смисъл вж. решения Herkenrath и др./Комисия (Т - 16/89, EU:T:1992:24, т. 31) и W./Комисия (Т - 361/94, EU:T:1996:37, т. 52.

От това следва, че към размера на дължимото обезщетение следва да се прибавят мораторните лихви, считано от датата на постановяване на решението, с което е установено задължението за поправяне на вредата. По този въпрос генералният адвокат се е позовал на решения Roumengous С./Комисия (158/79, EU:C:1985:2, т. 11), Battaglia/Комисия (737/79, EU:C:1985:4, т. 10), Mulder и др./Съвет и Комисия (С - 104/89 и С - 37/90, EU:C:1992:217, т. 35), Съдът определя за начален момент на мораторните лихви датата на постановяване на междинното си решение, което макар да не определя точните компоненти на вредата, посочва необходимите за нейното изчисляване елементи, както и решения Samar/Съвет и Комисия (EU:T:2005:283, т. 135 и 144) и S. E./Комисия (EU:T:2007:212, т. 343). Тази дата съответства най-често на датата на титула, с който е признато правото на вземане. Така например искане за мораторни лихви върху разноски може да има едва от датата на определението, с което те са установени - решения Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:1992:217, т. 35) и Samar/Съвет и Комисия (EU:T:2005:283, т. 144.

Разрешението, съгласно което лихвите текат от датата на съдебното решение, с което се установява задължението за поправяне на вредата или се определя размерът на обезщетението, по дефиницията **се прилага единствено при споровете за обезщетения, които се характеризират с липсата на**

предварително определен размер на главното вземане, който задължително се определя от съда. Обратно, когато размерът на главното вземане е предварително определен, съдебната практика най-често **присъжда мораторни лихви считано от датата, на която длъжникът е поканен да изпълни задължението си).** Така например при споровете в областта на публичната служба мораторните лихви върху сумите, които се дължат по силата на разпоредби от правилниците, по принцип текат от датата на жалбата или от датата, на която тези суми са станали дължими, ако тя е по-късна от първата - решения Jacquemart/Комисия (114/77, EU:C:1978:156, т. 26), Razzouk и Beydoun/Комисия (75/82 и 117/82, EU:C:1984:116, т. 19), Roumengous С./Комисия (EU:C:1985:2, т. 11), Amesz и др./Комисия (EU:C:1985:3, т. 14) и Battaglia/Комисия (EU:C:1985:4, т. 10).

Що се отнася до процента на мораторните лихви, той най-често е определян без особени обяснения като фиксиран процент, който в актуалната практика на Общия съд в действителност съответства на лихвения процент, прилаган от ЕЦБ за основните операции по рефинансиране, увеличен с два пункта.

7. Лихвите, които се дължат по вземания за недължимо платени суми, които са неотносими към казуса по делото, но следва да се споменат, за разграничението на относимите лихви към исковете за обезщетенията за вреди.

Съдебната практика в тази област води началото си от решение на Първоинстанционния съд Corus UK/С. (EU:T:2001:249). Това решение е постановено в спор, възникнал вследствие на съдебно решение, с което е намален размерът на наложена от Комисията на предприятие глоба за нарушение на правилата за конкуренция. Постановеният въпрос е свързан с размера на дължимите от Комисията лихви върху сумата, която тя е върнала и която съответства на разликата между размера на платената глоба и размера, определен от Първоинстанционния съд. Тъй като се намира на плоскостта на мерките за изпълнение на решението за отмяна, Първоинстанционният съд приема, че задължението за връщане на цялата или част от платената глоба включва не само размера на главното вземане за недължимо платената глоба, но и мораторни лихви върху тази сума, тъй като, както пояснява, „присъждането на *мораторни* лихви върху недължимо внесения размер е необходима съставна част на задължението за възстановяване на предходното положение, което Комисията носи по силата на съдебно решение за отмяна или за пълен съдебен контрол, доколкото при пълното възстановяване на недължимо платената глоба не може да не се държи сметка за някои елементи, например изтеклото време, които в действителност могат да доведат до намаляване на нейната стойност“ (т. 54). Първоинстанционният съд добавя, че поради това, за да бъде напълно възстановено положението, в което кредиторът законосъобразно би се намирал, ако отмененият акт не е бил издаден, точното изпълнение на такова съдебно решение изисква да се отчете обстоятелството, че връщането настъпва след изтичане на определен по-къс или по-дълъг период от време, през който той не е можел да разполага с недължимо платените от него суми.

Що се отнася до процента на дължимата лихва, като се позовава на общоприет принцип от вътрешното право на държавите членки в областта на

неоснователното обогатяване, Първоинстанционният съд приема, че този процент би следвало по принцип да бъде равен на „законния или съдебноустановения лихвен процент, без капитализация“ (точка 60). Въпреки това Първоинстанционният съд се отклонява от този подход, като отчита особените обстоятелства в разглеждания случай, които се характеризират с факта, че подлежащата на връщане сума е била вложена от Комисията и е донесла капитализирани лихви (точки 62 и 63). Ето защо, като отчита в крайна сметка както обогатяването на Комисията, така и обедняването на предприятието ищец, Първоинстанционният съд присъжда на последното сума, равна на получените от Комисията приходи, към която от друга страна добавя мораторни лихви.

Също условията във връзка с поправянето на вредите от нарушение на правото на ЕС, не следва да бъдат по-неблагоприятни от условията, при подобни вътрешни икове - принцип на равностойност, нито да бъдат уредени по начин, който прави получаването на обезщетение практически невъзможно или прекомерно трудно - принцип на ефективност. От това следва, че към процесния иск е приложимо предвиденото за размера на обезщетенията по чл. 4 ЗОДОВ, в това число на основание принципа на равностойност, предвид, че на БНЛб са възложени изключителни правомощия, които имат публичен характер и по арг. от т.131 от решението по делото К., за съответствие на правилата по чл.4 ЗОДОВ с този принцип.

От практиката на СЕС по икове за обезщетения за вреди от неизпълнение на задължение за издаването на акт по правото на ЕС, обезщетението следва да има компенсаторен характер, съизмерим с вредите и без да се допуска обогатяване (нито печалба, нито загуба), размерът на обезщетението не е предварително определен и подлежи на доказване във всеки конкретен случай. Идентично правно положение по отношение на размера на обезщетението следва и от чл. 4 ЗОДОВ: подлежат на обезщетяване само реално претърпените вреди и само вреди, които са доказани; вредите да са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразната административна дейност. Трайна е съдебната практика, че имуществените вреди подлежат на доказване във всеки конкретен случай, не се предполагат за настъпили само по силата на незаконосъобразната административна дейност, която рефлектира в правната сфера на едно лице, т.е вредоносният резултат не се презюмира. В тежест на ищеца е да докаже по безспорен начин, че е претърпял претендираните като обезщетение вреди от имуществен характер в точно определен размер, както и причинната им връзка с нарушението на правото на ЕС.

Анализът на съдебната практика на СЕС по исковете за обезщетения, а също и от националната съдебна практика следва, че иск за присъждане на законната лихва като вреда от забавено изпълнение, е допустимо да се предяви срещу ответник – кредитор, който дължи главницата, от която произтича искането за лихва. Поради това икове за вреди от недължимо внесена сума по бюджета, по иск срещу държава-членка или ЕС, освен главницата, се присъжда и законната лихва. Казусът по делото обаче не е такъв.

Законната лихва според националното право – чл.86, ал.2 от Закона за

задълженията и договорите (ЗЗД), съставлява обезщетение за кредитора при неизпълнение на изискуемо парично задължение по облигационно правоотношение, може да се претендира срещу длъжника, който не е изпълнил паричното задължение, в това число ведно с иск за самото парично задължение. Както се посочи по-горе, само в изрично предвидени от закона случаи, държавата дължи законната лихва върху подлежащата на възстановяване сума на частноправните субекти. Държавата е получила незаконосъобразно плащане от данъчен субект като приход в бюджета, като за да не се допусне неоснователно обогатяване на фиска, следва да възстанови положението към момента на плащането за данъчния субект.

Поради това следва да върне недължимо полученото, като присъждането на законната лихва в този случай има характер на обезщетение за вреди, определено от законодателя. Казусът по делото обаче не касае недължимо плащане на конкретна сума от частен субект в полза на държавата, нито се касае за суми, постъпили по бюджета на държавата, които да съставляват и част от разходите.

Задължението на държавата в случая се свежда да регламентира Национална схема за гарантиране на депозитите, съгласно изискванията на директивата. Това е направено с чл. 7 от Закона за гарантирането на влоговете в банките от 1998 г., понастоящем отменен – чрез създаването на Фонд за гарантирането на влоговете в банките по силата на закона, регламентирани са функциите и дейността на фонда, а от източниците на финансиране е видно, че държавата не участва със средства. Този фонд се финансира чрез вноски от банките, от приходи, а при недостиг – от заеми. Фондът е юридическо лице, което се контролира от Сметната палата, но фондът няма предоставени административни правомощия по отношение на вложителите, той има спрямо тях единствена функция – да изплати „гаранцията“, установена по реда на чл.4, ал.1 и ал.2 ЗГВБ (отм.), след което се суброгира в правата на вложителите спрямо банката. И в двата случая, фондът встъпва в равнопоставени, частноправни правоотношения, като в първият случай плаща гаранцията вместо банката, а във втория случай – встъпва в правата на вложителите спрямо банката. Фондът се намесва в правоотношенията между две частни лица (банката и вложителите), като встъпва във взаимоотношения с всяка от тях вместо другата страна. Така при изплащането на гаранцията спрямо вложителите, фондът замества банката в правоотношението, а след като плати – замества вложителите, тоест и в двата случая той участва вместо всеки един от двата частноправни субекта на правоотношението. В случая на искиове към Фонда от вложители, правоотношенията са изцяло равнопоставени между частноправни субекти. Както по националното право – чл.23, ал.2 ЗГВБ (отм.), така и по правото на ЕС – отговорът по т.1 от Решението от 25.03.2021 г. по делото БВ, С-501/18 на СЕС, във връзка с тълкуването на чл.7 от Директивата, не е предвидено изплащането на лихва за забавено изплащане на гарантираните депозити. Функцията на ФГВБ е изцяло гаранционна по отношение на вложителите за вземанията им от търговски банки, касае се за регулирането на правоотношения между частноправни субекти. В посочените правоотношения държавата не участва нито в качеството на задължено лице по отношение на вложителите, нито

впоследствие се субругира в правата на вложителите по отношение на банките.

От изложеното следва, че държавата, нито чрез БНБ нито чрез ФГВБ, не е длъжник по облигационно правоотношение спрямо вложителите за сумата до гарантирания размер на депозита, нито е била задължена да осигури средства на фонда за изплащане на депозитите чрез средства от държавния бюджет. Такова задължение няма и БНБ като юридическо лице.

Неиздаването на административен акт от УС на БНБ за неналичност на депозитите в К., е условието, което при правилно транспониране на Директива 94/19, в това число изменена частично с Директива 2009/14, би следвало да постави началото на процедурата и на срока за изплащането на гарантирания размер на депозитите от ФГВБ, което обаче не е предвидено в чл.23, ал.1 ЗГВБ от 1998 г., отменен. Видно е от обстоятелствата, че поради недостиг на средства, е било невъзможно ищецът да има фактически достъп до депозита си в К. нито да получи плащане на гарантирания размер.

Ищецът е предявил претенция за присъждане на обезщетение в конкретен паричен размер, равностоен на законната лихва в размер на 6 113,69 лева върху гарантирания размер на депозита му, който е в размер на 140 878,54 лв. и за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г. Г. размер на депозитите на вложителите до 196 000 лв., е равностоен на 100 000 евро, предвиден в чл.7 от Директива 94/19, изменен с Директива 2009/14. Това е така, тъй като обменният курс на еврото към българския лев е фиксиран от закона – член 29, ал.2 от Закона за българската народна банка от 1997 г. и решение № 223 на Българската народна банка от 31 декември 1998 г., според което едно евро (Е.) е равно на 1,95583 български лева (BGN).

Ищецът претендира законната лихва от определено бездействие на УС на БНБ което като последица е причинило вреди на ищеца, уточнени в исковата молба на лист 5 от адм.д. 2673/2016г. на АССГ така: „При условие, че за периода 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. достъпът до притежаваните от мен депозити в К. не ми е осигурен, считам, че е налице пряка и непосредствена последица от увреждането . Вследствие на което непосредствено и директно се въздейства върху правната ми сфера на увреденото лице като в тази връзка **бях лишен фактически и правно да упражнявам свободно и необезпокоявано от никого правото си на собственост**, в т.ч. и **да се разпореждам** както намеря за добре с притежаваните от мен парични средства, поради проявеното бездействие на държавен орган с вменени правомощия по осъществяване на банков надзор.“ Следва да се отбележи, че посоченото от ищеца „да се разпореждам“ с парични средства, означава да изтегли суми от влоговете си, което е свързано с правото да упражнява правата си на собственост върху тях. Ищецът нито в исковата молба нито впоследствие е уточнил, да е претърпял конкретна вреда – намаление на имуществото му.

Следователно, се касае за пропуснатата полза – изразяваща се в невъзможността ищецът да упражнява правото си на собственост, и да получи доходи от депозита си през исковия период, като отговорността е ограничена само до размера на гарантирания депозит. Според ищецът УС на

БНБ е следвало още на 20.06.2014г. да констатира неналичност на депозитите и това е първият момент съобразно директивата, в който „следвало да бъде осигурен достъп до средствата ми“. В съображенията в исковата молба по предпоставката причинно следствена връзка за реализиране отговорността на държавата, ищецът претендира, че поради бездействието на БНБ да изпълни пряко произтичащо от директива 94/19 задължение да констатира „неналичен депозит“, подлежащ на изплащане от ФГВБ, последният не е имал задължение да започне изплащане.

Определянето на 04.12.2014г. като начална дата за изплащане на депозитите на вложителите изцяло зависи от решението на управляващия орган на ФГВБ. Според чл.23, ал. 5 и ал.6 ЗГВБ от 1998г. отменен, първоначалният срок е 20 работни дни от решението за отнемане на лиценза, който в случая е спазен. Касае се за законоустановен срок, предоставен на ФГВБ за да организира изплащането на депозитите. Идентичен срок за изплащането на депозитите от схемата за гарантиране на депозитите, е предвиден и в Директива 2009/14 за изменението на чл. 10, параграф 1 от Директива 94/19. В сроковете за изпълнение на задълженията както на УС на БНБ така и на ФГВБ, установени от закона, не е налице бездействие, съответно не може да се вмени незаконосъобразно поведение, съставляващо отговорност за вреди. Едва след изтичането на съответният срок следва да се преценява дали е допуснато правно бездействие в нарушение на закона, съставляващо основание за отговорност за вреди. Обратното, в процесуалните срокове за вземане на съответното решение, ищецът е длъжен да търпи неизплащането на гарантирания размер на депозита му в К..

Така процесуалният срок за издаването на решението за неналичност на депозитите е 5 работни дни след като първо БНБ се е уверила, че К. не е изплатила депозити, които са изискуеми и дължими. В случая това е станало на 20.06. 2014 г., като на 27.06.2014 г. са изтекли 5-те работни дни за издаването на решението за установяване на „неналичен депозит“. Считано от 30.06.2014 г. – първият работен ден след срока, УС на БНБ е в неизпълнение на задължението.

Едва след срока за установяването на неналичен депозит, започва да тече срокът „не по-късно от 20 работни дни“ за изплащането на депозитите от схемата за гарантиране на влоговете. Този срок е възможно да бъде удължен до 10 дни, както по националното право, така и по правото на ЕС - съответно чл.10, параграф 1 от Директива 2009/14 за изменение на Директива 94/19, съответно чл.23, ал.5 и ал.6 от ЗГВБ от 1998 г. – отменен.

Не може да се приеме, че срокът от 20 работни дни за изплащане на депозитите е възможно да бъде спазен в ситуация като процесната – липса на средства във ФГВБ. Недостигът на средства във Фонда не съставлява отговорност на Държавата чрез УС на БНБ, нито Държавата е била задължена да осигури средства от бюджета за попълването на недостига. Видно е, че след като е отнет лицензът на К. с решението на УС на БНБ от 06.11.2014 г., ФГВБ е обявил изплащането на гарантирания размер на депозитите, но в случая това е станало след като са осигурени заемни средства от държавния бюджет. Следователно, е под въпрос, че преди отпускането на заема от държавата, до 20 работни дни след изтичането на срока за издаването на акта

за неналичност на депозитите в К., ФГВБ ще започне изплащането им – конкретно през юли 2014 г. Изрично в Препоръката на ЕБО като е посочено възражението, че ФГВБ не разполага с необходимите средства.

Следователно, няма фактически основания да се приеме, че ФГВБ не по-късно от 20 работни дни ще започне изплащане, и този срок няма да бъде удължен с още 10 работни дни. Следователно, в рамките на процесуалните срокове общо - от 5 работни дни до 35 работни дни след 20.06.2014г., или в периода от 27.06.2014 г. до 01.08.2014 г., ищецът не доказва, че е било възможно да получи плащане на гарантирания размер на депозита си, тъй като се касае за процесуални срокове, в които ФГВБ е било възможно да не започне изплащане. Бездействието на УС на БНБ да установи „неналичен депозит“ в този период следователно, не може да съставлява причина, ищецът да не разполага с гарантирания размер на депозита си.

Следователно, за част от исковия период: от 30.06. до 01. 08.2014 г. и от 06.11.2014г. –до 04.12.2014 г., искът следва да бъде отхвърлен на основание, че касае установен от закона процесуален срок, в рамките на който изплащането на депозитите на вложителите в К. зависи изцяло от вземане на решение от ФГВБ, което изключва каквато и да е връзка с правомощия на УС на БНБ , съответно с незаконосъобразна дейност, за която отговаря БНБ. След като причинната връзка с незаконосъобразна дейност на УС на БНБ следва да бъде изключена за посочените части от исковия период – общо предявен от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г., следователно и отговорността за вреди на държавата не може да бъде ангажирана, тъй като не е налице един от кумулативните елементи за ангажирането на тази отговорност, както по правото на ЕС така и по националното право – пряката причинна връзка между претенцията за вреди и поведение на съответната институция.

За останалата част от исковия период – от 01.08. 2014 г. – до 06.11.2014 г., по основателността на иска за вреди съдът съобрази следното:

Правото на ЕС допуска увредените лица да имат право да искат обезщетение не само за действителните вреди (*damnum emergens*), но и за пропуснатите ползи (*lucrum cesan*) както и да претендират лихви - например Решение от 13 юли 2006 година по съединени дела с-295/04 до с-298/04, Manfredi и други, т.95). Ищецът следва да докаже, че е претърпял действителни вреди или пропуснатата полза в такъв размер, изразяващи се съответно в намаление на имуществото му или пропуск да се увеличи имуществото, които вреди са произтекли по единствена причина - незаконосъобразната административна дейност, в която се обвинява УС на БНБ.

В казуса по делото ищецът претендира само пропуснатите ползи (*lucrum cesan*), но не доказва, че е пропуснал да увеличи имуществото си с доход, равен на претендираното обезщетение. Това би било така, в случай, че ако е имал достъп до депозитите си в гарантирания размер, е могъл да получи доход от тях в размер на претендираното обезщетение, равностойно на законната лихва. Както претендира ответникът, дори вредите да се претендират от невъзможността сумата на гарантирания размер на депозита да бъде вложена в банка на депозит, то ищецът не би получил като доход лихва, равна на законната лихва. Това действително е така по аргумент от

решение №82/ от 30.06.2014 г. на УС на БНБ, с което намалява лихвите по депозитите в К. до средните такива в банките към този момент. Видно е, че на основание решението, считано от 01.07.2014 г., депозитът на ищеца вместо с лихвен процент 7,50 % по анекстът му с К. за депозита в евро, е следвало да се прилага лихвен процент в размер на 2,74 % , а по депозита в лева – вместо 6,50 % , намален на 2,59 %. Видно от мотивите на решението на УС на БНБ, че лихвените проценти в К. по различните видове депозити, се отклоняват от средният им размер. В случая отклонението за ищеца е 4,76 % по депозита в евро и 3,91 по депозита в лева. Разликата от своя страна между годишните лихви по депозити – по анекса, решението на УС на БНБ и законната лихва е драстична, доколкото тази лихва е в размер на 10,03 %, тоест значително надвишава дори и договорените лихвени проценти между ищеца и К. по сключените между тях анекси. Без съмнение, от решението УС на БНБ за намаляването на договорните лихви по отношение на вложителите, доходност като възнаградителна лихва, платима от търговска банка, не би могла да бъде постигната. Данни за възможност да бъде получена възнаградителна лихва по депозити в размер на 10,03 % няма. Както се посочи, ищецът счита в писмената си защита, обсъдена по-горе, че доход в размер на законната лихва от 10.03% му се следва единствено като санкция, без да доказва конкретен размер на вреди и то върху вземането му към 06.11.2014 г. – с капитализираната лихва, при условие, че при прекратяването на депозита на по-ранна дата по волята на ищеца, олихвяването ще бъде извършено към датата на прекратяване на депозита. Както следва от съдебната практика – Тълкувателно решение № 3 /12.12.2012г. на ВКС по тълкувателно дело № 3/2012г. на Общото събрание на гражданската и търговската колегии на ВКС: „ ..пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването.

Пропуснатата полза е елемент от фактическия състав, пораждащ правото на обезщетение. Поради това и при липса на изрично установена в закона презумпция за настъпването ѝ, пропуснатата полза не се предполага, а следва да бъде доказана в процеса. Само ако бъде доказано, че при точно изпълнение на длъжника имуществото на кредитора е могло да бъде увеличено, ще бъде постигната целта на предвиденото в обезщетяване - да се поправят претърпените от кредитора вреди, без да се допусне обогатяването му за сметка на длъжника.“

133.В случая ищецът не доказва вероятността да вложи в друга банка сумата по вземането си от К., и да получи доход, съответен на претендирания размер. Твърдението за възможността да получи доход през разглеждания исков период е изцяло хипотетично и нереалистично, предвид обстоятелствата, обусловили ситуацията с К. – масово теглене на депозити, ситуацията на предстоящи парламентарни избори и непостигнато съгласие за приемането на пакет от закон за оздравяване на К.,основани на ново законодателство в банковия сектор в рамките на ЕС, обозначаващо общо като „Б. III“.

Съдът намира, че за преценката дали ищецът е могъл да получи доходност, дали е получил действително такава за част от вземането си от К., следва да вземе предвид началното и крайното салдо на вземането му, без значение е начинът на изчисляване на лихвите и заключението на вещото лице за различни стойности по периодите, зададени от ответника. Освен това, в писмото на К. са посочени начислени, но неосчетоводени лихви: за периода от 25.07.2014г. до 06.11.2014г. включително, върху целият размер на вземането на ищеца, са начислени лихви в размер на 810,27 евро, а за периода от 26.07.2014г. до 05.11.2014г. – 794,22 евро.

Видно от цитираното по-горе решение по делото Manfredi, т.97, присъждането на лихвите в съответствие с приложимите национални правила е необходим елемент от обезщетението, но при липсата на общностна разпоредба, на основание принципите на равностойност и предвидимост, държавата-членка в съответствие с вътрешния правен ред следва да установи обхвата на обезщетението на вредите. Както се посочи, нито по правото на ЕС нито по националното право, в това число в ЗГВБ или в ЗБНБ, не е установена презумпция, че при забава за изплащане на гарантираните депозити на вложителите, се дължи законна лихва за периода на забавата върху гарантирания размер.

След като нито от правото на ЕС, нито от чл.4 ЗОДОВ произтича конкретен размер на обезщетение от нарушение на правото на ЕС поради неизпълнение на задължение за издаване на акт, и в двата случая размерът на обезщетението не се предполага, а следва да бъде доказан, то в казуса по делото не може да се презюмира, че обезщетението съставлява именно законната лихва.

Видно от обсъденото по фактите, ищецът е получил доходност от лихви върху вземането си за гарантирания размер на депозитите си, в това число за целия исков период и на основание чл.119, ал.5 (отменен) ЗКИ. В националното право не е предвидено изрично начисляване на законна лихва като обезщетение за забава с капитализиране на лихвата по посочената разпоредба, и за период от преди капитализирането. Видно от анексите между К. и ищеца, лихвата се начислява веднъж годишно, а при прекратяване – към датата на прекратяването. Законът не презюмира, че вземането, включващо капитализирана лихва, начислена в края на конкретен период и съобразно реалния брой дни, за които депозитаната сума е престояла по сметката на ищеца, следва да се счита за съществуващо в този размер и преди датата на капитализирането на лихвата.

Предвид изложеното, то присъждането на законната лихва върху капитализирана вече лихва – доход от същото вземане, ще съставлява неоснователно обогатяване, според тълкуването на ВКС, цитирано по-горе. Както се посочи, на основание правото на ЕС, съдът също е задължен да следи обезщетението да не съставлява неоснователно обогатяване.

Предвид на изложеното, исковата претенция за присъждането на законната лихва върху главницата от 140 878,54 лева за периода от

01.08.2014 г. до 06.11.2014 г., също следва да се отхвърли, тъй като не се доказва, ищецът да е претърпял вреди поради невъзможността да се ползва свободно от депозитите си, съответно да получи доход в този размер.

По заявеното основание в исковата молба, че 30.06.2014 г. е първият момент, в който е следвало да бъде осигурен достъп до средствата на ищеца в К. от УС на БНБ

Това твърдение означава, че на тази дата е следвало УС на БНБ да позволи достъп до депозитите в самата кредитна институция, което е забранено чрез налагането на мерките за особения надзор и които не са преустановени към 30.06.2014 г. Преценката на посоченото основание изисква да се даде отговор на въпроса дали БНБ е имала основание да наложи по-малко обременителни мерки, за да незасяга правата на вложителите за достъп до депозитите им. В тази връзка съдът съобрази следното:

1. Решението за отнемането на лиценза на К. е акт от упражнено правомощие за надзор над кредитна институция, видно е, че същото се основава на чл.103, ал.1, т.1, ал.2, т.25 от ЗКИ, озаглавен Надзорни мерки, които основания са обсъдени подробно по-горе. Както следва от цитираното решение по преюдициално дело C-501/18 г., т.57 и т.58 от него, и отговора на първи въпрос от диспозитива, правото на ЕС и конкретно защитата на вложителите в банки, предвидена по чл.7, параграф 6 от Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14, не дава основание да се счита, че посоченият вложител има право на обезщетение за вредата, поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чийто депозити са станали неналични.

2. Съгласно задължителната съдебна практика в казус като процесния - Решение на дата 25.03.2021г., по преюдициално дело C-501/18г. на Съда на ЕС, настоящият състав на съда следва да съобрази даденото тълкуване с отговора на четвърти въпрос от диспозитива на решението, а именно:

„4.Член 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, с оглед на член 17, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че мярката за временно преустановяване на плащанията, прилагана от национална централна банка спрямо кредитна институция като оздравителна мярка, имаща за цел да запази или възстанови финансовото състояние на тази кредитна институция, съставлява неоправдана и непропорционална намеса в упражняването на правото на собственост на вложителите в посочената кредитна институция, ако не зачита основното съдържание на това право и ако предвид непосредствения риск от финансови загуби, на които вложителите биха били изложени в случай на обявяването на кредитната институция в несъстоятелност, други по-малко обременителни

мерки биха позволили постигането на същите резултати, което запитващата юрисдикция следва да провери.“

3. Видно от т.105 и т.106 от мотивите на решението на Съда на ЕС, мерки за временно преустановяване на плащанията са такива по чл.2, седмо тире от Директива 2001/24 и за същите се прилага правото на Съюза по смисъла на чл.51, параграф 1 от Хартата за основните права на ЕС, те трябва да са съобразени с основните права и в частност с правото на собственост, гарантирано по чл.17, пар.1 от Хартата. Посоченото право не е абсолютно и упражняването му може да подлежи на ограничения при условията по чл.52, пар. 1 от Хартата - тези ограничения да са предвидени в закон, зачитат основното съдържание на това право и при спазване на принципа за пропорционалност са необходими и действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.

4. Същевременно, в т.108 от мотивите Съдът на ЕС посочва, че след като мерки за временно преустановяване на плащанията като процесните имат за цел да запазят или възстановят финансовото състояние на кредитна институция, трябва да се приеме, че те действително отговарят на призната от Съюза цел от общ интерес, финансовите услуги играят централна роля в икономиката на Съюза, тъй като банките и другите кредитни институции са основен източник на финансиране, банките често са тясно взаимосвързани и много от тях осъществяват дейност на международно равнище. По тези съображения е изведено, че има опасност неплатежоспособността на една или повече банки от да се разпростре бързо към други банки в съответната държава-членка или в други държави -членки, което създава опасност да обхване и други сектори на икономиката.

5. По т.109 от мотивите на решението, съдът е указал на националния съд, че следва да провери, дали други по-малко обременителни мерки, като частично преустановяване на плащанията или частично ограничаване на дейността на К., биха постигнали същите резултати. При тази проверка съдът приема следното:

5.1.Видно от решението на БНБ за поставянето на К. под особен надзор, същото е обосновано с чл.115, ал.2, т. 2 и т.3 от ЗКИ в относимата редакция, които разпоредби определят в кои случаи се счита, че е налице опасност от неплатежоспособност на банка: по т.2, когато ликвидните активи по преценка на БНБ няма да бъдат достатъчни за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост; по т. 3 – банката не е изпълнила в срок едно или повече изискуеми задължения към своите кредитори.

5.2.В случая на 20.04.2014г. ръководството на банката е декларирало пред БНБ спиране на плащанията и на всички банкови операции поради изчерпване на ликвидност. Тези обстоятелства попадат в предвиденото по чл.115, ал.2 ,т.2 и т.3 ЗКИ в относимата редакция преди ДВ брой 62/2015г. и сочат, че към 20.06.2014г. самото ръководство на К. е преценило, че същата е неплатежоспособна.

5.3.Данните, че ръководството на К. е информирало БНБ на 20.06.2014г., че поради изчерпване на ликвидността е разпоредено преустановяване на

разплащанията и всички банкови операции, както и останалите обстоятелства, са повторени в мотивите на решението на БНБ за отнемане на лиценза за банкова дейност на К. от 06.11.2014г. С Решение №1443/03.07.2015г. по т.д.[ЕИК] г. на Софийски апелативен съд, е определена датата 20.06.2014г. като начална датата на неплатежоспособността на К.. Решението на съда по този въпрос е задължително. Макар и посоченото установяване да е извършено впоследствие, то на 20.06.2014г. няма данни, че е било възможно да се приеме каквато и да е степен на платежоспособност на банката.

5.4.Следователно, по горните съображения, отговорът на въпроса съществувала ли е възможност да бъдат приложени по-леки мерки за банков надзор към 20.06.2014г. вместо наложените: спиране изпълнението на всички задължения и налагане на забрана да извършва всички дейности по лиценза за извършване на банкова дейност на К., следва да бъде отрицателен. Целта за оздравяване на К. в рамките на особения надзор не е могло да бъде постигната по друг начин, освен чрез ограничаването на достъпа на вложителите до депозитите им. УС на БНБ е заявявал многократно, че чрез оздравяване на кредитната институция, вложителите ще имат възможност да получат в пълен размер депозитите си – прессъобщение от 22 август 2014г., лист 96 от делото.

Следва да се разграничава правният интерес на вложителите от интересите на самата кредитна институция. Правният интерес на ищеца като вложител се свежда единствено до легитимното му очакване да получи вложенията си в К., само част от които са гарантирани чрез създаването на ФГВБ от държавата. Поради това поставянето на К. под особен надзор чрез прилагането на надзорни мерки или отнемането на лиценза на К., които са резултат от дейността на банката, са без значение за правния интерес на ищеца да получи сумите по депозитите си. Кредитната институция може по различни причини да промени политиката си по отношение на набирането на депозити, като вместо да изплаща лихва на депозантите си, да събира такса за съхранение на сумите по банкови сметки, също кредитната институция може да реши да промени вида на сделките които извършва като такава, например от кредитна институция да премине към дейност като инвестиционен посредник. Всички решения, свързани с дейността на кредитната институция, респективно с издаден лиценз за банкова дейност, касаят единствено начина на вземане на решения на самата кредитна институция.

Вложителите в кредитната институция имат само договорни правоотношения с предмет депозити по банкови сметки, видно от представените по делото драмков договор и анекси между ищеца и К., обсъдени по фактите. Също вложителите след като предоставят паричните си средства на кредитната институция, същата разполага с тях по реда на чл.2, ал.1 ЗКИ, а вложителите имат само правото на вземане от кредитната институция съгласно договореното. Предметът на правоотношенията между вложителите в кредитна институция, в това число и между ищеца и К., изключват правото на вложителите да определят или решават каквито и да са въпроси, свързани с дейността на кредитната институция. Посоченото произтича най-малкото освен от статута на кредитната институция на

търговско дружество и от чл.2, ал.1 ЗКИ, според която кредитните институции извършват дейността си за своя сметка и на собствен риск.

След като интересите на вложителите се основават единствено и се свеждат до правата, които произтичат от договорните им правоотношения с кредитната институция, то в ситуация на прекратяване на дейността на кредитната институция имат единствено правото и интереса да получат размера на вложенията си, съобразно договореното.

Поради това вложителите в кредитна институция, сред които и ищеца, нямат правен интерес нито да оспорват нито да претендират вреди от каквито и да са решения, касаещи дейността на кредитната институция, нито на банковия надзор върху тази дейност. Както е приела съдебната практика на Върховния административен съд, трайно установена, липсва пряко и лично засягане на вложителите от актовете, свързани с надзора над дейността на кредитната институция. По повод дадените тълкувания, отговорите по т.5 от диспозитива на решението по дело С-501/18, както и в контекста по т.1, Съдът на ЕС, не е извел правно положение, според което вложителите да имат различен правен интерес. Вложителите в една банка имат легитимното право да получат гарантирания размер на депозитите си, на основание правото на ЕС, а остатъкът до пълния размер на вложенията си, в случай, че има такъв, от имуществото на самата банка, чийто вложители са и в производството по несъстоятелност. Банката управлява вложенията и извършва кредитиране за собствена сметка и на собствен риск, съгласно чл.2, ал.1 ЗКИ и би следвало да разполага с имущество, достатъчно за удовлетворяване на всички вземания.

От всичко изложено следва, че с процесните решения УС на БНБ, като не е предоставила достъп до депозита на ищеца в К., не е засегнала правото на собственост на ищеца по чл.17 от Хартата за основните права на ЕС, тъй като вземането му в първоначалния размер е нараснало и е получил доход.

На основание всичко изложено, ищецът не доказва, да е претърпял вреда във вид на пропусната полза поради невъзможността да получи доходи от гарантирания размер на депозита си през исковия период, и на основание незаконосъобразното бездействие на УС на БНБ да установи неналичност на депозитите на вложителите в К. към 27.06.2014г., поради което от 30.06.2014 г. и до 04.12.2014г., ищецът е търпял вреди в размер на законната лихва върху паричното задължение за гарантирания размер на депозита 140878,54 лв. - в размер на 6 113,69 лв. Съдът следва да отхвърли исковата претенция така както е предявена, доколкото макар и ищецът да излага основателност на иска по заключението на вещото лице, нито е оттеглил иска си частично, нито е направил искане за изменението му по реда на чл.214 ГПК.

Също съдът следва да остави без разглеждане претенцията на ищеца за присъждането на законната лихва върху размера на претендираното обезщетение, считано от датата на исковата молба до окончателното плащане на сумата. Както обосновано възразява ответникът, в производството както по ГПК, така и по АПК, предявяването на такова искане с писмена защита е недопустимо. Доводите на ответника се споделят изцяло, обсъдени са по-горе в решението на съда, поради което не е необходимо да

бъдат повтаряни. Освен това, в чл.204, ал.2 АПК изрично е предвидено, че всички недостатъци на исковата молба е допустимо да бъдат отстранени до приключването на първото съдебно заседание по делото, което очевидно е пропуснато да бъде сторено.

Съдът основава изводите си по делото и на Решение от 25.03.2021 г., постановено по преюдициално дело C-501/18 на Съда на ЕС, с оглед, че даденото тълкуване с решението на СЕС е задължително за настоящия съд и изцяло приложимо в казуса по делото.

При този изход на делото, съдът следва да се произнесе по претенцията на ответника за разноски, която е своевременно направена, но съдът намира за неосонвателна:

·В казуса по делото е приложима редакцията на чл.10 ЗОДОВ до изменението ѝ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г. Това следва от пар.6, ал.1 на ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ, обн. ДВ брой 94/2019г. от 29.11.2019г., според която разпоредба този закон се прилага за предявените искиви молби след влизането му в сила. В казуса по делото исковата претенция е предявена на дата 18.02.2016г., пред АССГ. По тези съображения чл.10, ал.4 ЗОДОВ, нова разпоредба, приета с посоченото изменение на закона, не е приложима, приложима е правната уредба до приемането на изменението на чл.10 ЗОДОВ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г.

ЗОДОВ предвижда ищецът да бъде осъден да заплати на ответника само „разноски по производството и само ако изцяло оттегли иска. Така съгласно чл. 10, ал.2 ЗОДОВ, в действащата редакция - след ДВ брой 43/2008г.:“ Ако искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството.“. Без съмнение разпоредбата има предвид разноски по съдебното производство а не присъждане на възнаграждение за адвокат на ответника. По процесното искане на ответника БНБ за присъждане на понесени разходи за възнаграждение на адвокат, на основание отхвърляне на иска спрямо него, чл.10, ал.2 ЗОДОВ в относимата редакция, е неприложим, нито друго правно основание по АПК или ГПК, на основание следното:

·В разпоредбата на чл.10, ал.2 ЗОДОВ, която е специална уредба по отношение на нормите на чл.143 АПК и чл.78 ГПК, законодателят не е предвидил изрично, че при отхвърляне изцяло или частично на предявените искиве, на ответника се дължи заплащане на възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв или юрисконсултско възнаграждение, ако е бил защитаван от юрисконсулт.

·Липсата на изрична уредба по този въпрос не е празнота в правото, която следва да се запълни по аналогия на закона чрез прилагането на норми на АПК или ГПК. Това е така именно поради наличието на изричната уредба по този въпрос в чл. 10, ал.2 ЗОДОВ по отношение на едната страна в производството - ищецът.

·В подкрепа на тези изводи, че българският законодател изрично е ограничил чрез специална уредба финансовата тежест, която следва да понесат ищите по исковите за вреди на основание чл.1, а.1 ЗОДОВ, е и даденото тълкуване от Европейският съд по правата на човека за правото на достъп до съд по чл.6, т. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и

основните свободи - решението от 12 юли 2007г. по делото С. срещу България, в което освен другото съдът е приел, че :

„от практична гледна точка налагането на съществена финансова тежест след приключването на процедурите може да играе ролята на ограничение на правото на достъп до съд...“, „останалите разноси също не следва да съставляват неразумно ограничение на правото на достъп до съд.“ - т. 54 и т. 59 от мотивите на решението.

Следва да се посочи, че именно след постановяване на това решение, е приета редакция на чл.10, ал.2 ЗОДОВ –с ДВ брой 43/2008г.

·Освен горното, възнаграждението на адвоката, заплатено от ответника по иска, не съставлява „разноси по производството“ по смисъла на чл.10, ал.2 ЗОДОВ. Конкретно на въпроса дали възнаграждението за процесуално представителство, платено от ответник по иска за адвокатско възнаграждение или възнаграждение на юрисконсулт представлява „разноси по производството“ по смисъла на чл.10, ал.2 ЗОДОВ, следва да се даде отрицателен отговор. В чл. 10, ал.3 ЗОДОВ законодателят е предвидил хипотезите, в които ответникът може да бъде осъден да заплати на ищеца държавна такса, разноси и възнаграждение на адвоката или юрисконсулта за процесуално представителство, ако искът бъде уважен изцяло или частично. Законодателят идентично е разграничил като е посочил отделно възнаграждението за един адвокат от разностите по производството в текстовете на чл. 143, ал. 1 АПК и в чл. 78, ал. 1 ГПК. Следва да се отбележи, че друг извод не следва и от съдържанието на чл. 75 и 76 ГПК - разностите по производството са такива за свидетели и вещи лица и касаят разходи, необходими за извършване на процесуални действия по искания на страните (чл. 76 ГПК), т.е. разноси за събиране на доказателства в хода на съответното съдебно производство и които се определят от съда.

·По арг. от чл. 15, ал.3 от Закона за нормативните актове, разпоредбите възлагащи финансови тежести за една от страните по делото следва да се тълкуват стриктно. А от съдържанието на обсъдените разпоредби следва извода, че законодателят изрично разграничава „разноси за производството“ от възнаграждение за един адвокат, респективно юрисконсултското възнаграждение. Последните, макар и да са разходи по делото за съответната страна, не са разноси по производството по смисъла на чл.10, ал.2 ЗОДОВ.

·В заключение, в приложимата редакция на чл.10 от ЗОДОВ следователно не е предвидено изрично възстановяването на разхода за ползваната от ответника по иска адвокатска услуга или заплащане на юрисконсултско възнаграждение в негова полза, в хипотезата на отхвърляне на иска за отговорност за вреди, а норми по АПК или ГПК, уреждащи в тежест на ищеца дължимост на такова възнаграждение, са неприложими според настоящия съдебен състав.

По тези съображения, настоящият съдебен състав приема, че приложимата правна уредба по ЗОДОВ не предвижда възстановяване на разходи на ответника за адвокатско възнаграждение при отхвърляне на процесния иск, с оглед на което и искането не следва да бъде уважено.

На основание всичко изложено, исковата претенция е изцяло неоснователна,

като съдът следва да постанови отхвърлянето ѝ, без да присъжда разности на ответника, с оглед на което и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ искът на Д. С. П. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], срещу Българска народна банка, за присъждане на обезщетение за вреди в размер на 6113,69 лева за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г., представляващи законната лихва върху сумата от 140 878,54 лева – гарантираният размер на депозита на ищеца в Корпоративна търговска банка АД в несъстоятелност, предявен на правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ и поради допуснатото нарушение на Директива /19/ЕО относно сроковете за осигуряване на достъп на ищеца до гарантираните му от закона депозити.

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ като недопустимо искането на ищеца Д. С. П. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], срещу Българска народна банка, предявено с писмена защита по делото, за присъждането на законната лихва, върху претендираното обезщетение – 6113,69 лв., считано от 15.03.2016 г.и до окончателното плащане на сумата.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия: